

TRIDESET LET VELIKEGA OKTOBRA

Gesla Centralnega komiteja Vsezvezne komunistične partije (boljševikov) ob 30 letnici Velike oktobrske revolucije

Moskva, 3. novembra. Tass prenaša parole Centralnega komiteja Vsezvezne komunistične partije (boljševikov) ob trideseti obletnici Velike oktobrske revolucije. Gesla se glase:

1. Živela trideseta obletnica Velike oktobrske socialistične revolucije!
2. Pozdrav narodom, ki se bore za zmago demokracije in socializma!
3. Živelo sodelovanje narodov v borbi za trden mir!
4. Delovno ljudstvo vseh držav! Razkrinkavajte podpihovalce nove vojne! Stojte na braniku miru!
5. Bratski pozdrav slovanskim narodom, ki so osvobojeni izpod jarma nemških zasluževalcev! Živelo neporušljivo prijateljstvo slovanskih narodov!
6. Delovno ljudstvo Sovjetske zveze! Sovjetska oblast je zbrala narode in narodnosti naše države v enotno bratsko zvezo! Krepite neporušljivo prijateljstvo narodov ZSSR!
7. Živela Sovjetska zveza — zanesljivi steber miru in varnosti, svobode in neodvisnosti narodov!
8. Živela Sovjetska armada — armada osvoboditeljica, ki je častno branila svobodo in neodvisnost naše domovine!
9. Vojaki in mornarji, seržanti in vodniki! Oficirji, generali in admirali Sovjetske armade in Mornarice! Neumorno izpolnjujte svoje vojaško in politično znanje, obvladajte izkušnje velike Domovinske vojne, izpolnjujte svojo vojaško spretnost, utrjujte moč oboroženih sil sovjetske države!
10. Živeli sovjetski graničarji, budni čuvarji meja naše domovine!
11. Živeli heroji Sovjetske zveze in heroji socialistične vojne — najboljši sinovi in hčere naše velike domovine!
12. Delavci, kmetje in inteligenca Sovjetske zveze! Naprej k novim uspehom v borbi za izvršitev in prekoračenje povojnega petletnega plana!
13. Živeli delavci in delavke, inženirji in tehniki podjetij, ki so pred rokom izvršili plan druge povojne petletke!
14. Delavci in delavke, inženirji in tehniki premogovne industrije! Dajmo državi več premoga! Pospešimo tempo proizvodnje premoga!
15. Delavci in delavke, inženirji in tehniki rafinerije nafte! Pospešite tempo proizvodnje in predelave nafte! Obvladajte čim hitreje nova najdišča! Čim več proizvodov nafte za industrijo, kmetijstvo in promet!
16. Delavci in delavke, inženirji in tehniki črne in barvne metalurgije! Vsestransko povečajte proizvodnjo surovega železa, jekla, litega železa in barvnih kovin!
17. Delavci in delavke, inženirji in tehniki električnih central! Puščajte čim hitreje v obrat nove energetske sile! Nepristano preskrbite z električno energijo narodno gospodarstvo države!
18. Delavci in delavke, inženirji in tehniki podjetij za izdelavo strojev! Nepristano povečajte proizvodnjo strojev! Oskrbujte našo industrijo, kmetijstvo in transport z napredno tehniko!
19. Delavci in delavke, inženirji in tehniki avtomobilske industrije! Obvladajte čim hitreje proizvodnjo novih tipov strojev! Več avtomobilov državi!
20. Delavci in delavke, inženirji in tehniki kemične industrije! Povečajte proizvodnjo kemičnih produktov za narodno gospodarstvo države!
21. Delavci in delavke, inženirji in tehniki ladjedelstva! Gradite hitreje nove ladje! Izboljšajte tehniko ladjedelstva! Ustvarimo močno mornarico Sovjetske države!
22. Delavci in delavke, inženirji in tehniki graditelji! Čim hitreje obnavljajte in izgrajujte nova industrijska podjetja, stanovanja in kulturne ustanove! Trudite se za visoko kvaliteto gradbenih del!
23. Delavci in delavke, inženirji in tehniki gradbenega materiala! Čim več cementsa, opeke, stekla, strešnega in drugega materiala za izgraditev v povojni petletki!
24. Delavci in delavke, inženirji in tehniki gozdne industrije! Vsestransko povečajte pripravo in izvoz gradbenega lesa! Zagotavljajte narodnemu gospodarstvu gradbeni material!
25. Delavci in delavke, inženirji in tehniki lahke industrije! Več tkanine, obutve, obleke, trikotaže in drugega blaga za prebivalstvo! Čim večja izbira in boljša kvaliteta proizvodnje!
26. Delavci in delavke, inženirji in tehniki živilske industrije za predelavo mesa, mleka in rib! Povečajte proizvodnjo sladkorja, surovega masla, mesnih in mlečnih proizvodov, predelavo rib in ostalih živil! Izboljšajte kvaliteto proizvodnje!
27. Delavci lokalne industrije in proizvajalnih zadrug! Čim več industrijskega blaga, predmetov za domačo porabo in lokalnih surovin! Izboljšajte preskrbo delovnih ljudi z življenjskimi potrebščinami!
28. Delavci in delavke, inženirji in tehniki mestnega gospodarstva in gradnje stanovanj! Čim bolj razvijajte delavnost pri urejanju mest in delavskih naselij! Pospešite tempo in izboljšajte kvaliteto gradnje stanovanj!
29. Sovjetski železničarji! Pospešite tempo obnove in izgradnje železniških prog! Povečajte tovorne in pospešite promet vagonov, povečajte ugodnosti potnikov! Zagotavljajte neprekinjeni promet v zimski dobi!
30. Delavci pomorske in rečne plovbe! Čim hitreje pošiljajte blago narodnemu gospodarstvu države! Borite se za primerno izvajanje popravil ladij v zimski dobi!
31. Živeli kolhozniki in kolhoznice, delavci strojno-traktorskih postaj in sovhovov, kmetijski strokovnjaki, ki so častno izvršili svoje obveznosti dane vladi!
32. Kolhozniki in kolhoznice, kmetje in kmetice, delavci in delavke strojno-traktorskih postaj in sovhovov, kmetijski strokovnjaki! Povečajte število uspehov, doseženih v dveh letih! Borite se za nadaljnji dvig kmetijstva!
33. Kolhozniki in kolhoznice! Vsestransko povečajte družbeno bogastvo kolhozov! Utrjujte delovno disciplino! Iznad vsega spoštujte statut kmetijskega artela — osnovni zakon kolhoznega življenja!
34. Kolhozniki in kolhoznice, kmetje in kmetice, delavci in delavke sovhovov, zobotekniki in veterinarji! Povečajte produktivnost živinoreje, povečajte prirastek živine! Čim več mleka, surovega masla, mesa in drugih proizvodov prebivalstvu!
35. Delavci sovjetske trgovine, zadrug, družbene prehrane! Razširjajte kulturno sovjetsko trgovino v mestu in na vasi! Izboljšajte preskrbo sovjetskih potrošnikov!
36. Uslužbenici državnih ustanov! Izboljšajte delo sovjetskega aparata, krepite državno disciplino, bodite pazljivi do zahtev in potreb delavnih ljudi!
37. Delavci sovjetske znanosti! Bogatite znanost in tehniko z novimi raziskovanji, izumi in iznajdbami! Hodite smelo po poti novatorstva! Odločno uyanjate znanstvena odkritja v proizvodnji!
38. Delavci na polju književnosti, umetnosti in kinematografije! Ustvarjajte visokoidejna umetniška dela, dostojna velike dobe!
39. Učitelji in učiteljice, delavci ljudskega prosvetljenja! Zboljšajte kvaliteto ponke! Vzgojajte mlado pokolenje v duhu samopožrtvovalne ljubezni do domovine! Pripravljajte aktivne in neomajne borec za zmago komunizma!
40. Posvetimo občeljudsko skrb invalidom domovinske vojne in družinam herojskih sovjetskih borcev, ki so položili svoja življenja za svobodo in neodvisnost naše domovine!
41. Sovjetski sindikati! Čim bolj razvijajte socialistično tekmovanje za izvršitev in prekoračenje povojne petletke! Širite izkušnje novatorjev proizvodnje! Neumorno skrbite za povečanje ravni materialnega in kulturnega življenja delavcev in uslužbencev!
42. Živele žene ZSSR — velika sila sovjetske družbe — aktivne udeležke političnega, gospodarskega in kulturnega življenja naše države!
43. Sovjetski mladinci in mladinke! Obvladajte napredno tehniko, znanost in kulturo! Bodite marljivi in smeli, spretni, da obvladate vse težkote! Delajte samopožrtvovalno za blaginjo naše domovine!

IZ DANASNJE ŠTEVILKE:

Gesla CK VKP(b) ob 30 letnici Velike oktobrske revolucije. Pred volitvami v ljudske odbore. — Protestiramo proti inscenirani razsodbi v Kaibitshevem procesu. Neodvisnost ali dolarji. — Mladinska proga Drač—Elbasan. Gospodarstvo. — Kultura. — Fizkultura. — Šah. Referat generalnega sekretarja KP Francije M. Thoreza.

Svečana proglasitev domače armade kot vsearmadnega prvaka v Ljubljani

Ljubljana, 3. nov.

Včeraj je bila v ljubljanski Operi ob 20. uri zvečer svečana proglasitev domače armade za vsearmadnega prvaka v fizikulturi za leto 1947. Svečanosti je prisostvoval zastopnik maršala Tita generalajtnant Danilo Lekič, predsednik vlade LRS Miha Marinko s podpredsednikom dr. Marjanom Brecljem in ostalimi člani vlade ter generaliteta JA. Operno dvorano so napolnili borci in oficirji JA ter zastopniki fizikulturnih in drugih množičnih organizacij.

Ko je stopil na svečano okrašen oder generalajtnant Danilo Lekič, je orkester zaigral državno himno. Generalajtnant Danilo Lekič je v svojem govoru pozdravil uspeh fizikulturnikov domače armade in poudaril velik pomen množičnega fizikulturnega udejstvovanja v JA. V svojem govoru je med drugim dejal, da vzgaja fizikultura krepke in hrabre ljudi in jih pripravljaja na premagovanje vseh zaprek v življenju. Vse to pa je povezano z moralnimi kvalitetai naših narodov, kateri ne iščejo in prosijo svojih pravic na kolenih, temveč jih ponosno uresničujejo z neprestano borbo. Posebno veliko vlogo ima fizikultura v JA, kjer daje borcem fizično moč in jih duhovno pripravljaja za vsestransko izpopolnjevanje in razvoj. Fizikultura razvija tudi ambicijo, v kateri imajo prav naši narodi veliko tradicijo. Oni vedno stremijo za tem, da bodo med prvimi, a za osvojitve prvih mest jim služijo plemenita tekmovanja.

Fizkultura ustvarja hrabre ljudi, ki so v vsakem trenutku pripravljene za obrambo vseh naših pridobitev. Naši narodi bodo, okrepljeni s pomočjo fizikulture, še sposobnejši za ustvarjanje socializacije v svoji državi in srečnejše bodočnosti svoje domovine, je zaključil Danilo Lekič.

Nato je izročil zastopniku domače

armade lep kip fizikulturnika, prehodno darilo maršala Tita. V imenu fizikulturnikov domače armade se mu je zahvalil major Despot. Zastopnikom ostalih armad je generalajtnant podelil lepe plakete.

Svečanost je bila zaključena s predstavo Gotovčeve opere »Ero z onega sveta«.

Ob proglasitvi domače armade za vsearmadnega prvaka v fizikulturi so borci domače armade tekmovali v krosu v vojaški obleki. Slika prikazuje tekmovalce na 2000 m po startu na Kongresnem trgu.

Plenarno zasedanje Generalne skupščine OZN Kolonialne države proti sprejemu mandatnih ozemelj v skrbništvo Organizacije Združenih narodov

New York 3. novembra. (Tass.) Na plenarni seji Generalne skupščine dne 2. novembra so pričeli obravnavati načrt sporazuma sklepov, ki jih je pripravil odbor št. 4 za vprašanja skrbništva. Kakor je znano, so doživeli predstavniki kolonialnih držav v tem odboru poraze v vrsti važnih vprašanj. Sedaj pa poskušajo doseči revanšo na plenarnih sejah. Tako je dobila razprava o vprašanjih, ki se nanašajo na pravice kolonialnih narodov, značaj zavlačevanja. Posebno ostra politična borba se je razvila okrog načrta resolucije o vzpostavitvi skrbništva nad Jugozahodno Afriko.

Predstavniki kolonialnih držav in držav, ki so od njih odvisne, so napeli vse sile, da bi onemogočili ta načrt resolucije, ki ga je sprejela večina članov odbora št. 4. Danska delegacija je predlagala, da bi črtali tisto točko resolucije, ki proroča, da bi se v sistem mednarodnega skrbništva vključila vsa mandatna ozemlja. Prav tako je predložila amandament, ki oblažuje ukrepe, ki jih določa resolucija. Predlog danske delegacije so podpirali predstavniki ZDA, Velike Britanije, Avstralije in Nizozemske.

Intervencije so dobile dostojen odgovor od vrste delegatov. Delegati Sovjetske zveze, Indije, Kitajske, Kolumbije, Guatemale in Haitija so pokazali na nesposobnost pričevanja. Usoda mandatnih ozemelj mora biti rešena brez zavlačevanja. Ali jim je treba podeliti neodvisnost, ali pa morajo biti vključena v sistem oskrbnitva.

Delegat Sovjetske zveze Stein je najprej poudaril, da načrt resolucije, ki ga je predložil odbor št. 4, v celoti ustreza duhu in smislu Ustanovne listine OZN ter je podvrnil ostri in pravični kritiki Evatov govor, v katerem je predlagal, naj se k vprašanju, ki ga obravnavajo, ne sprejme nobena resolucija.

Poskušajoč preprečiti sprejetje načrta resolucije, ki ga je predložil odbor št. 4, so predstavniki kolonialnih držav zahtevali, da se uporabi pri glasovanju načelo, ki zahteva dvetretjinsko večino glasov.

Delegati vrste držav, med katerimi je tudi Sovjetska zveza, so se kategorično izjavili proti tej zahtevi, ker vprašanje, ki ga proučujejo, ni eno tistih, za katera je po 8. čl. Ustanovne listine OZN potrebna dvetretjinska večina, temveč samo navadna večina.

44. Učenci sovjetske šole! Neumorno obvladajte ponk, pripravljajte se, da postanete marljivi borci za delo Lenina-Stalina!

45. Komunisti in komsolci! Bodite v prvih vrstah borcev za nov močan dvig gospodarstva in kulture naše domovine, za nadaljnjo utrditev moči sovjetske države!

46. Živela močna Sovjetska zveza, trdni steber prijateljstva, sreče in slave narodov naše domovine!

47. Živela velika Partija boljševikov, Partija Lenina-Stalina, v borbah prekaljena avantgarda sovjetskega ljudstva, inspirator in organizator naših zmag!

48. Pod zastavo Lenina, pod vodstvom Stalina naprej k zmagi komunizma! Centralni komite Vsezvezne komunistične partije (boljševikov).

Kljub dejstvu, da Ustanovna listina in pravični postopki popolnoma upravičujejo tako rešitev, je predsedujoči Aranha izjavil, da bo to vprašanje postavil na glasovanje. Nato je Aranha hitro izginil, predsedniško mesto pa je prevzel eden izmed podpredsednikov skupščine, britanski delegat Mac Neil, ki je izjavil, da namerava sprejeti pravilo, ki zahteva sprejetje resolucije z dvetretjinsko večino. Proti takemu svojevoljnemu sklepu predsedujočega so nastopili delegati Iraka, Filipinov in Indije, ki so zahtevali, naj se drži Mac Neil postopka, ki ga je prej objavil predsednik skupščine. Razvila se je dolga debata, v kateri je poskušal Mac Neil osredotočiti pozornost na vprašanje zaupnice predsedujočemu. Med razpravo je popolnoma nepričakovano povzel besedo ameriški delegat Dulles, ki je zahteval, naj se takoj glasuje po klicanju. Potrebno nam je vedeti, kako bodo delegati glasovali — je rekel Dulles.

Tako izjavo ameriškega delegata je mnogo prisotnih razumelo kot neke vrste ukaz predstavnika dolarske diplomacije. In ni čudno, da se je Generalna skupščina po Dullesovem govoru z večino št. 1 proti 20 glasovom in 5, ki so se vzdržali glasovanja, izjavila za uporabo pravil, s katerimi se zahteva dvetretjinska večina.

Pozno ponoči je med isto sejo plenarno zasedanje Generalne skupščine pod pritiskom delegacij ZDA in Vel. Britanije odklonilo načrt resolucije, ki ga je tudi pripravil odbor št. 4 o vprašanju sporazuma o skrbništvu nad odvisnimi ozemlji.

Za ta načrt je glasovalo 24 delegacij, med njimi delegacije ZSSR, Kitajske, Indije, slovanskih, arabskih in vrste latinsko-ameriških držav; proti je glasovalo tudi 24 delegacij z ZDA in Veliko Britanijo na čelu; ena delegacija se je vzdržala, 7 pa jih ni bilo navzočih. Tako je bil načrt odklonjen.

Na plenarni seji generalne skupščine so proučevali tudi načrt sklepa o gospodarskih in socialnih vprašanjih. Živahna razprava se je razvila pri sovjetskem načrtu resolucije o udeležbi odvisnih ozemelj v gospodarski komisiji za Azijo in Daljni vzhod. Sovjetska delegacija je predlagala, naj bi dobila odvisna ozemlja pravico do udeležbe pri delu te komisije v lastnosti dopisnih članov brez odločilnega glasu. Predstavnikom kolonialnih držav pa je uspelo doseči, da je bil ta predlog v odboru št. 2 (za gospodarska in finančna vprašanja) zavrnjen. Pri glasovanju je kolonialnim državam uspelo zbrati večino proti sovjetskemu predlogu. Za sovjetski predlog je glasovalo 13 delegacij, proti — 25 delegacij. Glasovanja se je vzdržalo 17 delegacij.

Nato je bil sprejet sklep po sprejemu Italije in Avstrije v mednarodno organizacijo za vprašanja civilnega letalstva.

Na koncu iste plenarne seje je bil potrjen sporazum med organizacijo ZN in vlado ZDA o pravnem statusu stalnega sedeža OZN na ozemlju ZDA. Sprejet je bil tudi sklep, da se praznuje 24. oktober kot dan uveljavitve Ustanovne listine ZN kot »Dan Združenih narodov«.

Enote grške demokratične armade imajo iniciativo na vseh sektorjih

Beograd, 3. nov. (Tanjug). Radijska postaja demokratične armade primaša pregled vojaških operacij med 1. in 31. oktobrom t. l. in poudarja, da je monarhofašistična ofenziva, ki se je pričela v septembru z velikimi silami na področju Rumelije, Tesalije, Pajcuna in Kajmakčelana, Vicia ter drugod, doživela popoln neuspeh. Hkrati je bila s temi ofenzivami odkrita vsa laž politike »pomirjenja« nove vlade pod predsedstvom Sofulisa.

Od prvega trenutka so se enote demokratične armade kljub sovražnikovi premoči v ljudeh in materialu z vso odločnostjo uprle monarhofašističnim silam. Še več, naše enote so prešle v protiofenzivo in so vzele v svoje roke pobudo na vseh sektorjih. Sovražnik je med svojimi ofenzivnimi akcijami in med svojim umikom iz Rumelije imel hude izgube. Skupne sovražne izgube od 1. do 31. oktobra na področju Rumelije, Zapadne Trakije, Epira in Makedonije znašajo 950 mrtvih, 750 ranjenih in 30 ujetih. V tem razdobju je bilo uničenih 70 kamionov in 15 mostov. Zaplenjenih je mnogo pušk, 50 avtomatov, 48 puškomitraljezov in 200.000 nabojev, 9 minometalcev in velike količine življenjskih potrebščin, obleke in drugega vojnega materiala.

Demokratična armada je imela v tem razdobju 50 mrtvih, 100 ranjenih, 10 pogrešanih.

V oktobru so enote štaba Vzhodne Makedonije in Trakije utrdile svoje položaje v Trakiji in so razvile odločno ofenzivno aktivnost.

PRED VOLITVAMI V LJUDSKE ODBORE

Zagotovitev pravilne davčne politike in davčne discipline - važna naloga ljudskih odborov in volivcev

»Slovenski Poročevalec« je objavil članek tov. Zorana Poliča, ministra za finance v vladi LRS, pod naslovom »Pripombe k izvajanju naše davčne politike. Prinašamo odlomek iz tega članka, ki vsebuje izredno važne ugotovitve, o katerih bo tudi treba razpravljati na sestankih za volitve v ljudske odbore.

V letu 1947 so bila izvršena velika investicijska dela. Zgradili smo več tovarn — med njimi moderne Titove zavode v Ljubljani, stanovanjskih hiš, cest, mostov itd. Skupno s potrebami za državno administracijo smo izdali za vse to nad 1 milijardo 400 milijonov dinarjev. Če s to številko primerjamo vplačila davkoplačevalcev, kmetov ter obrtnikov in ostalih svobodnih poklicev v znesku 70.108.000 milijonov, oziroma 165.503.000 din, ali skupaj 235 milijonov 611.000 din, potem vidimo, kako skromen delež odplače nanje in kako ogromen je delež delavstva pri kritju naših potreb, saj smo vse ostalo krili iz dohodkov, ki so jih prispevale naše tovarne bodisi v obliki dohodnine za leto 1946, bodisi v obliki prometnega davka ali dobička. Če danes postavljamo potrebo po večji davčni disciplini, je torej ne postavljamo zaradi tega, ker bi hoteli z njeno pomočjo reševati neke proračunske težave, temveč predvsem zaradi tega, da bi se vsi davkoplačevalci dostojno vključili v naše skupne napore za zbiranje sredstev, ki naj pokrijejo vse naše izdatke, povezane z borbo za ustvaritev boljše življenja vsemu našemu ljudstvu. Davčna nedisciplina je zato zločin nad skupnostjo in jo moramo z vsemi silami zatreti. Pri nekaterih davkoplačevalcih so še zaostanki iz leta 1945, ogromni pa so skoraj pri vseh skupinah, za katere se izvaja prosta ocena, za leto 1946. Zato bodo vsi KLO tekomoval v mesecu novembru med seboj, kdo bo prvi in bolje uredil stanje, kdo bo prvi poravnal zaostanke in plačal

tekoče davke, in kdo bo imel te svoje davke pravilneje odmerjene. Veliko delo bo moral pri tem opraviti politični aktiv — predvsem aktivisti OF, ki morajo, prav tako kakor pri vseh ostalih odmerbah, tudi pri davkih voditi pravilno politiko, to se pravi, seznanjati ljudstvo s pomenom in vlogo davkov, bdeti nad pravilnim poslovanjem davčnih in finančnih komisij, kontrolirati pravilnost odmer in vzpodbujati k takojšnjemu plačilu.

Posebno vlogo imajo pri pobiranju davkov finančne komisije, ki so oblastven-organ, dolžne s preprečevanjem doseči plačilo davkov, ugotoviti plačilno sposobnost in če treba, predlagati prisilno prodajo. Sama prisilna prodaja ni več njihov posel, temveč stvar ljudskega odbora in finančnega odseka. Sicer pa bi morali davkoplačevalci sami kakor tudi ves aktiv skrbeti, da bi bilo pri čim vestnejšem plačilu davkov izvedenih čim manj prisilnih prodaj, ker prav to bo pri celotno vplačanih davkih najboljši dokaz zrelosti davkoplačevalcev in njihovega pravilnega odnosa do skupnosti. In tudi v tem, da bi bilo potrebno res čim manj posegati po skrajnem sredstvu za izterjanje davkov, bomo tekmovali v mesecu novembru.

Ko stopamo k volitvam novih KLO, moramo biti tudi davki eden izmed konkretnih gospodarskih problemov, o katerem bomo razpravljali. Kdor ima slab odnos do davčne politike, kdor sam slabo izvršuje svojo davčno dolžnost, ne more biti pravi ljudski predstavnik. Sodelovanje v KLO ne more biti krinka za slabo izpolnjevanje lastnih obveznosti, ne more biti sredstvo v borbi za čim nižje obveznosti do skupnosti. Samo kdor razume potrebo skupnosti, in ve, da ta skupnost ni le njegova domačija, temveč cela vas, ves okraj in vsa država, samo tak član KLO bo pravilno izpolnjeval vse naloge, ki so v zvezi s pletnim planom postavljene tudi pred najmanjše edince naše ljudske oblasti.

Ljudstvo tolminskega okraja naproša maršala Tita, da postane nosilec kandidatne liste

V tolminskem okraju je predvolivna kampanja zajela vse vasi. Povod so na pobudo in pod vodstvom OF množični sestanki, na katerih ljudstvo pretresa drugega za drugim svoje kandidate. Izbirna ni vedno lažna. Diskusija se živahno razvija, kajti volivci hočejo dobro poznati ljudi, ki jim bo zaupana odgovorna naloga ljudskih odborov.

Poleg izbire kandidatov na množičnih sestankih tudi pregledujejo in ocenjujejo, kaj so ljudski odbori do sedaj naredili za gospodarski dvig svojih krajev. Dosedanji odbori polagajo svojim volivcem obračun o nalogah, ki so jih izvedli z večjim ali manjšim uspehom.

Posebno živahno je v predelih bivše cone A, kjer bo ljudstvo sedaj prvič v zgodovini zares dokončno osvobodeno volilo svojo demokratično ljudsko oblast. Še bolj kakor drugod imajo prav v teh krajih volitve ogromen pomen, ker bo ljudstvo zopet dobilo v roke oblast, ki jim jo je junija 1. 1945 odvzela anglo-ameriška vojaška uprava.

Preteklo nedeljo, dne 2. novembra, je bilo v Sv. Luciji ob Soči veliko predvolivno zborovanje, ki so se ga udeležili zastopniki vseh krajevnih ljudskih organizacij od Baške grape do Podbrde, od Idriske doline do Trebuše in Planote. Zborovanje je otvoril tov. Savo, ki je poudaril, da so volitve, na katere se sedaj pripravljamo, za Primorce eden naj-

V LO je treba izvoliti ljudi, ki bodo sprejete načrte znali in hoteli izvršiti

V St. Rupertu na Dolonjskem so pričeli letošnjo pomlad z zidanjem moderne in preproste šole. Takrat so naredili načrt, da mora biti šola konec oktobra pod streho. Šola naj bi bila enonadstropna. Gradnja šole je Planotna Trebnje poverila zidarskemu mojstru Vinu Butari, ki je tam doma.

Začetek dela je bil lep. S slovesnostmi so zasadih v zemljo prve lopate in potem je štrinajst dni sledilo prostovoljno delo. Delali so članj sindikalne podružnice z državnega posestva Dob, sindikalna podružnica trgovskih podjetij Trebnje in sindikat prosvetnih delavcev okraja Trebnje. Seveda so se tega dela udeležili tudi domačini.

Po nekaj kratkih tednih navdušenega dela je spet vse zaspalo. Gradnja šole je obšla pri polovici prvega nadstropja. Množične organizacije KOOF na čelu ter OLO in KLO St. Rupert na niso storile ničesar, da bi ljudem prikazale potrebo šole, potrebo pomoči vseh pri gradnji te, toliko časa pogrešane stavbe. Saj se morajo stiskati otroci po nezdravih prostorih na vseh koncih St. Ruperta. Ker se odgovorni forumi niso dovolj pobrigali, da bi pravočasno dobili potrebni material, so zidarji in drugi delavci odhajali na delo drugam, ker v resnici niso imeli na tem gradbišču kaj delati.

Volivci so dolžni na svojih sestankih posebno sedaj pred volitvami razprav-

ljati o tem primeru in poudariti na odgovor vse, ki so kakor koli zakrivilji, da načrt ni izvršen. Na volitvah pa, ki so pred vrati, si bodo izbrali v svoje odbore take ljudi, ki ne bodo samo esstavljali načrte, ampak jih tudi izpolnjevali.

Tudi v okraju Rakek se živahno pripravljajo na volitve

Rakek, 3. novembra. Po vseh vaseh okraja Rakek so v zadnjem času zbori volivcev, na katerih se prebivalstvo pripravljajo na volitve v krajevne odbore. V starih odborih je bilo precej ljudi, ki so delali drugače, kakor pa so zahtevali interese delovnega ljudstva, zato jih bodo odstranili iz ljudskih odborov.

Odstranili bodo predsednika KLO Begunje, ki je močan kmet, a je pri oddaji kmetijskih pridelkov ščtil sebe in ni skoraj nič oddal, medtem ko je malim kmetom in bajtarjem nakladal bremena, misleč da malj kmet lahko da več kakor veliki kmet. Na množičnem sestanku volivcev so ljudje tega predsednika močno ožigosali in postavili za kandidata ljudi, ki so pripravljani delati ne le za svoje koristi, temveč za koristi vse vasi.

(Tanjug.)

Konferenca predsednikov in sekretarjev KLO-jev v Mariboru

Maribor, 3. novembra. V okraju Maribor - okolica je bila pred nedavnim v okviru volivne kampanje, ki se je začela, okrajna konferenca predsednikov in sekretarjev KLO-jev. Potek konferenca je pokazal, da večina KLO-jev ni pokazala pravilnega odnosa do lokalnih gospodarskih podjetij. Tako je v Pesnici gostilna KLO-ja, o kateri krajevni ljudski odbor ne vodi nobene evidence. V Kaplji je gostilničar — odbornik KLO-ja dal gostilno v najem KLO-ju in s tem povečal svoj dobiček, ker je khrati tudi poslovodja te gostilne.

Na drugi strani pa so KLO-ji, ki se zavedajo svojih nalog v okviru gospodarstva. Tako so v Kamnici odprli mehanično delavnico. V Zemici in Voličini so začeli dela pri apnenici, v Zamarkovu in v St. Lenartu pa že delujeta dve lokalni opetarni. V KLO Svecini so postavili svoj prvi pletni plan. Prebivalstvo tega KLO-ja že gradi cesto Svecina—Spitnik s pomočjo prostovoljne brigade. V planu predvidevajo tudi zgraditev stavbe za vinske kleti in napeljava vodovoda.

Bliznje volitve bodo očistile KLO-je špekulantov in saboterjev, ki so vrinili v ljudsko oblast. Tako je mladina pri Sv. Trojici razkrinkala na predvolivnem sestanku krajevnj ljudski odbor, ki je zaviral njeno delo.

(Tanjug.)

Na kandidatni listi v Naklem ni več dosedanjega predsednika in tajnika

Kranj, 3. novembra. Dne 30. oktobra t. l. je bilo v Naklem pri Kranju predvolivno zborovanje. Po referatu okrajnega aktivista se je razvila diskusija o delu dosedanjega ljudskega odbora, ki je pokazal premalo odgovornosti pri tako važnih gospodarskih nalogah, kakor je n. pr. pobiranje davkov. Tako dolguje gostilničar in posestnik Marinšek Marjan iz Naklega na poslovnem davku še iz leta 1945 12.196 din, iz leta 1946 pa 25.280 din. Ljudski odbor ni skrbel, da bi postavil svoje lastno gospodarsko poslopje. Od 75.000 din investicijskega kredita je porabil komaj 35 tisoč dinarjev.

Predsednik Golob Janez in tajnik Jerala Jože te kritike nista pravilno sprejela in sta pričela z izpadi. Predsednik je zagovarjal tajnika, tajnik pa predsednika. Tajnik je pri svojem dosedanjem delu pokazal birokratski odnos do ljudi. Zato tokrat na kandidatno listo niso vnesli niti predsednika niti tajnika, ker sta oba pri dosedanjem delu branila interese špekulantov in zlorabila svoji odborniški mesti.

Nadaljnja diskusija zborovalcev je razkrila tudi pomanjkljivosti v poslovanju zadruge, prešibko sodelovanje političnih in gospodarskih aktivov ter slabo povezavo delavcev in kmetov v njihovem kraju.

(Tanjug.)

V gospodarski komisiji za Azijo in Daljni vzhod morajo biti zastopani tudi predstavniki nesamostojnih narodov

Govor Save Kosanovića na plenarnem zasedanju Generalne skupščine OZN

New York 3. novembra. (Tanjug.) Na plenarni seji Generalne skupščine OZN dne 31. oktobra so razpravljali o sovjetskem predlogu glede sestave gospodarske komisije za Daljni vzhod. Sovjetska delegacija je predlagala, naj bi bili v tej komisiji zastopani predstavniki tako imenovanih nesamostojnih držav in Indonezijske republike in republike Vietnam. Med razpravo je imel jugoslovanski delegat Sava Kosanović govor, v katerem je rekel:

»Zalostno je, da je ta resolucija znova predložena. Pred odborom št. 2 (za gospodarska in finančna vprašanja) je bila odklonjena z zelo čudno večino glasov. Rezultat glasovanja v odboru je bil: 19 proti, 13 za, 14 se jih je vzdržalo, 11 delegatov pa se sploh ni udeležilo glasovanja.

Gospodarsko-socialni svet je že prej sklenil, da bodo nesamostojna ozemlja Azije in Daljnega vzhoda člani brez glasovalne pravice. Temu ni nasprotno v načelu nobena vlada. Pri tem pa ni odločilno platonsko sprejetje načela, temveč da se to načelo izrazi v sklepu, ki bo jamčil popolno in neomejeno porabo tega načela.

Resolucija Gospodarsko-socialnega sveta pa zahteva, naj bi komisija ugodila samo tistim prošnjam za sprejem v članstvo, ki so jih predložile vlade, ki se smatrajo, da so odgovorne za ta ozemlja. Smatramo, da tako ravnanje neupravičeno omejuje narode Azije in Daljnega vzhoda. Po našem mišljenju je to ravnanje posledica stalnih prizadevanj določenih sil, da bi zmanjšale rezultate političnega, gospodarskega in socialnega razvoja narodov Azije in Daljnega vzhoda, ki se jim še vedno preprečuje, da bi postali neodvisne države.

Zakaj se določene kolonialne vlade tako branijo sprejeti postopek, ki ga je predlagala delegacija Sovjetske zveze? To lahko tolmačimo samo kot trden sklep teh sil, da niti najmanj ne žele odstopiti od svojih privilegijev.

Profestiramo proti inscenirani razsodbi v Kaibitschevem procesu

Nedavno se je zaključila v Celovcu razprava proti Maier-Kaibitschu, v kateri so tega izrazilga krmnika slovenskega ljudstva »objektivno avstrijski sodniki obsodili na dosmrtno ječo. Dveletne priprave in potek procesa sam so označeni najbolje z dejstvi, da so bili avstrijski sodniki prisiljeni spriti dokazov, ki so jih predlagali koroški Slovenci, zapretili eno razbremenilo prič, proti več drugim pričam pa unesli preiskovalni postopek. Na glede na to, da je množica prid, ki so jih avstrijski sodniki poklicali k procesu kot razbremenilne, s svojim pričevanjem ozela procesu videz pravne veljavnosti, mu jo pa obratno jemlje tudi dejstvo, da niso bile zaslišane mnoge prič, ki so jih predlagali koroški Slovenci. Proces sam spada po vsem tem v vrsto procesov, ki so jih povojne avstrijske oblasti uprizorile proti vrsti nacistov in nacističnih sodelavcev, v vrsto procesov, v katerega sodi tudi inscenirani proces proti Gvidu Schmidtu, bivšemu Schusch-niggovemu zunanjemu ministru.

Sprito dokazilnega materiala, ki ga je imelo avstrijsko sodišče na razpolago, se bolj pa sprito dokazov, ki so jih predložili koroški Slovenci, je bila v teku procesa jasno razvidna krivda glavnega obtoženca Maier-Kaibitscha. Razvidna je bila krivda celotne organizacije »Heimatbunde«, katere predsednik je bil Kaibitsch. S tem v zvezi pa so bili kot so-krivci obtoženi tudi vsi ostali funkcionari »Heimatbunde«, vsi ideološki, gospodarski in politični funkcionari posameznih odsekov v tej pomembni organizaciji, kot prof. Perkonig, bivši predsednik Heimatbunda, dr. Richard Wanner, najozi Kaibitschev sodelavec pri »Heimatbundu«, sedaj znani socialistični funkcionar, in nešteti drugi, ki so v sedanjem procesu figurirali kot razbremenilne prič. Veriga krivcev pa sega tudi preko »Heimatbunde« kot pripravjalnega in izvršilnega organa proslavenske politike na Koroškem. Krivdo za neštete zločine nosijo tudi idejni in politični poborniki takratne politike nasilja, »kulturalne autonomije« in »Velike Nemčije«. Razni pronačistični ideologi in zgodovinarji tipa Wulle, razni zastopniki klerofašistične diktature na Koroškem kova dr. Möbius in drugi nosilci te politike, bivši politični funkcionari senžermenske Avstrije, so po vseh nateh mednarodnega prava krivci za zločine, ki so jih izvršili njim podložni »fireriki«. Kljub krivicemu prizadevanju sedanjih avstrijskih oblastnikov je celovški proces neohote razkrinkal tudi politiko senžermenske Avstrije, politiko nasilja, ki so jo izvajali od leta 1920—1938 nad koroškimi Slovenci.

Taka dosledna smer procesa pa bi besede avstrijskega zunanjega ministra dr. Gruberja o korektnosti in demokratičnosti prve avstrijske republike nasproti koroškim Slovencem razkrila kot laž ter jim odvzela verodostojnost v mednarodni jav-

nosti. Sprito teh dejstev bi druga avstrijska republika morala koroškim Slovencem popraviti zgodovinske krivice in izpremaniti svoj odnos v ravnanju z njimi. Obsoditi bi morala vrsto krivcev, ki so sedaj še na mnogih odločitvenih mestih v avstrijskem javnem aparatu. V osnovi bi morala izpremaniti svojo politiko zatiranja in ponemčenjanja koroških Slovencev, katere tendence se danes kažejo v legalnih in uradnih organizacijah »ZAS« in »BHS«. S tem pa bi tudi morala priznati najosnovnejše zahteve koroških Slovencev, pravico do politične samostojnosti in združitve z vsem slovenskim narodom.

Da pa ne bi zašli v te, za politiko druge avstrijske republike tako nevarne vode, so avstrijske oblasti inscenirale nesramni in lažni proces, ki je Maier-Kaibitscha kot eksponenta pronačistične ponemčenjalne politike obsodil kot edinega krivca in tako opral krivdo funkcionarjev senžermenske in druge avstrijske republike. Značilno za celovški proces je torej dejstvo, da je obsodil le sam akt izseljevanja koroških Slovencev in odločujočega faktorja — Kaibitscha, ni pa obsodil celotne ideologije ponemčenjanja koroških Slovencev in s tem v zvezi vse razne načrte in ukrepe o politični, gospodarski in kulturni germanizaciji Slovenske Koroške. Obsodil ni organizacij, ki so stale na čelu tej akciji kot »Heimatsdienst«, »Heimatbunde«, »DAG« itd. Obsodil ni senžermenskega klerofašističnega režima, ki je bil nedvomno politični motor vseh teh akcij; khrati s tem pa ni postavil pred sodišče vrste Kaibitschevih so-krivcev od njegovih političnih svetovalcev kova Schumja do nacističnih priganjcev — raznih »Ortsgruppenleiterjev« in »Ortsbauernführerjev«. Le tako bi avstrijske oblasti po nateh resnične demokracije dejansko lahko zavrle vso tisto ideologijo in njihove pristaje, ki se danes ukvarjajo z znanim nacističnim načrtom — zemljevidom »nove Koroške« na ozemlju med Harokom in Kostovom.

»Prizanesljiv« razsodba avstrijskih sodnikov kot uvod za bodbe pomilostitve tega zločinca sovražnika slovenskega naroda pa vzbujajo upravičen protest vega slovenskega ljudstva toslran in ostanran meje Vsi jugoslovanski in vsi nepredni narodi sveta se pridružujejo temu protestu, kajti zavedajo se, da taka razsodba ne more biti jamstvo za dokončno uničenje nefašističnih elementov in njihovega lujskanja na vojno, niti za bodoče dobre sosedske odnose med Avstrijo in FLRJ. Taka razsodba pa je khrati najbolj nasprotujoč dokaz k izjavam predsednikov sedanjih avstrijske vlade, da imajo koroški Slovenci v Avstriji vse pogoje življenja in vse pravice, ki jim pripadajo, in znova potrjujejo pravilnost tez in zahtev vlade FLRJ pred mednarodnimi forumi za priključitev Slovenske Koroške k FLRJ.

Ustanovljen je pododbor za rešitev indonezijskega vprašanja

New York, 3. nov. (Tass.) Varnostni svet je na seji dne 1. novembra zavrnil predlog Sovjetske zveze, s katerim se zahteva, da bi zaradi ustavitve vojaških operacij v Indoneziji obe stranki takoj umaknili svoje čete na položaje, ki so jih zavzemale pred pričetkom operacij. Za ta predlog so glasovale 4 države, 4 so glasovale proti, 3 pa so se vzdržale glasovanja.

Nato je VS zavrnil avstralski predlog z amandamentom Sovjetske zveze, ki je doložal, da bi vsaka stranka pod mednarodno kontrolo takoj umaknila svoje čete na razdaljo 25 km od položajev, ki so jih zavzemale 4. avgusta, na dan, ko je Varnostni svet ukazal, naj se ustavi sovražnost. 5 držav je glasovalo za ta predlog, 1 je glasovala proti, 5 pa se je vzdržalo glasovanja.

Nato je VS obravnavala ameriški predlog z raznimi dopolnitvami, s katerimi se zahteva, naj deluje komisija treh sil za indonezijsko vprašanje kot posredovalec med Indoneziji in Nizozemci, da se doseže sporazum o ustavitvi vojaških operacij. Na predlog ameriškega predstavnika je bilo sklenjeno, naj se ustanovi pododbor, v katerega bodo vstopile ZDA in tiste države, ki so predložile popravke — Avstralija, Kitajska in Belgija, da se izdela enoten načrt.

Gromiko je pred glasovanjem izjavil, da bo ustanovitev pododpora izgubljanje časa, ker amandementi niso spremenili vsebine ameriške resolucije, ki je vena najbolj sramotnih predlogov, ki je bil kdaj koli predložen Svetu. Gromiko je poudaril, da bi sprejetje tega predloga preslepilo svetovno javnost in da dvomi, da podzema VS ukrepe za zaščito interesov Indonezije, medtem ko bi Svet dejansko predstavljal pomočnika Nizozemcem ter jih vzpodbujal k nadaljevanju vojnih operacij proti indonezijskemu narodu.

Gromiko je tudi naglasil, da avstralski amandement k ameriški resoluciji ni sprejemljiv, ker uzakunjuje krepitev in kontrolo nizozemskih oblasti nad ozemljem, ki so ga zavzele pred 4. avgustom.

Predlog o ustanovitvi pododpora je bil sprejet s sedmimi glasovi. SZ, Poljska, Avstralija in Sirija so se vzdržale glasovanja. Poleg avstralskega amandementa bo pododbor proučil tudi amandementa Kitajske in Belgije, ki sta prebrčnana na to, da se da Nizozemcem velika svoboda, obenem da bi bili Indoneziji podvrženi večjim omejitvam od tistih, ki jih določa sedanji načrt ameriške resolucije.

Neodvisnost ali dolarji

Predsednik italijanske vlade je pred nekaj dnevi v intervjuju z dopisnikom lista »Messaggero« nastopil proti trditvi, da niti njegove politike izhajajo iz Washingtona, imenoval takšne zaključke »pravilne«, ter skušal z naslednjimi besedami izpodbiti njihovo vrednost: »Dejal sem in ponavljam besedo za besedo, da so obtožbe o ameriškem vmešanju v naše notranje zadeve le gola izmišljotina.«

Ta izjava zasluži pozornost iz dveh razlogov. Predvsem prihaja kot posledica čedalje večje nezadovoljnosti širokih plasti italijanskega ljudstva proti zunanji politiki italijanske vlade, ki je privedla deželo na raven najnavadnejšega satelita ameriških imperialistov. Na drugi strani je ta politika doživela popoln neuspeh pri urejanju razmer v deželi. Italijanski vladajoči krogi, ki so se omejili na borbo proti demokratičnim silam ter poveličevali ameriško »pomoč«, za katero se skriva prepuščanje dežele na milost in nemilost ameriškega kapitala, kar pomeni poslabšanje gmočnih življenjskih pogojev delavcev in kmetov — so prišli v položaj, v katerem ne morejo več skrivati svoje vloge.

Svoje čase je italijansko in ameriško časopisje mnogo pisalo o pogajanjih za sklenitev pogodbe o prijateljstvu, trgovini in plovi med Italijo in Združenimi državami Amerike. Čeprav so se pogajanja za sklenitev sporazuma začela šele sredi septembra, je bil osnutek pogodbe izdelan že letos aprila. Medtem ko so voditelji krščansko-demokratske stranke izjavljali pred italijanskim ljudstvom, da bodo z vsemi silami branili neodvisnost dežele, je bila v največji tajnosti pripravljena pogodba, da bi prodali Italijo wallstreetiskim bankirjem. Izključitev komunistov in socialistov iz vlade je bila cena za ameriško »pomoč«.

Načelo tako imenovane »razmerja med Italijo in Združenimi državami Amerike (iste pravice za investicije angleškega kapitala v Italijo in nasprotno) je podlaga italo-ameriške pogodbe. Ni treba posebej naglašati, da je to popolno slepilo, saj je vsakomur jasno, da ni govora o prodiranju italijanskega kapitala v Ameriko, ki je prenasničena z lastnimi proizvodnimi sredstvi. V osnutku pogodbe je določeno, da lahko ameriški državljani v Italiji razvijajo trgovsko, industrijsko in drugo delavnost; opravljajo lahko odvetniške in zdravniške službe, pridobijo si lahko poslopja in so lastniki poslopj za stanovanjske in industrijske namene; najemati smejo nameštence itd. Osnutek vsebuje tudi vojaške določbe o ukrepih obeh držav proti tretji sili v primeru vojne. Ob priliki te pogodbe je pisala moskovska »Pravda« že 12. avgusta letos, da trajajo pogajanja za sklenitev vojaškega sporazuma med Italijo in Združenimi državami Amerike proti vzhodnim sosedom.

Iz osnutka pogodbe je jasno razvidno, da so računali izključno z interesi ameriških monopolistov, ki se zdaj zaletavajo v neodvisnost evropskih narodov, da bi si pridobili nova tržišča za svoje blago in nova področja za investicije svojega kapitala. Čeprav je jasno, da so ta osnutek sestavili po željah ameriških vladajočih krogov, je zanimivo, da je dobil takšno obliko prav za prav v palači »Chigi«, poslopju italijanskega zunanjega ministrstva. To je še en primer, kako brez hrbtenice so vladajoči italijanski krogi pred bankirji na onkraj Oceana.

»Ameriška pomoč bo pripomogla razcvetu Italije.« To je glavno geslo vladajočih italijanskih krogov. Toda za kakšno vrsto pomoči gre, najbolje priča finančni sporazum, ki sta ga sklenili Italija in Amerika in ki pomeni najnavadnejše tepanje interesov italijanskega naroda. Na podlagi tega sporazuma je Italija dobila kredit 35 milijonov dolarjev; od tega odpada 20 milijonov na amortizacijo ameriškega dolga za delo italijanskih vojniških tujnikov v Ameriki, 15 milijonov pa za vrnjeno italijansko imetje. V zamenjavo za to »dobrodelnost« je Italija morala priznati dolgove Mussolinijevga režima in pristati, da preide italijansko imetje v Ameriki (ki je vredno najmanj 60 milijonov dolarjev) v druge roke. Prepustila je Američanom mnoge italijanske patente itd. Združene države Amerike so nadalje zahtevale jamstvo za škodo, ki jo je utrpelo imetje ameriških državljanov. Ta odločba gre na primer v korist ameriškega petrolejskega trsta »Standard Oil Company«. Ob tej priliki je pisal list »Globe«, da bodo ameriški trstni kupili delnice italijanskih-petrolejskih rafinerij z denarjem, ki ga bodo na ta način dobili.

Naslednja dopolnitev ameriške »pomoči« je bilo posojilo banke za izvoz in uvoz nekaterim italijanskim industrijskim podjetjem. To posojilo bi morali porabiti za nakup novih strojev ter povečanje proizvodnje glavnih artiklov. Ker ameri-

skim trustom ne prija zgraditev italijanske industrije, bivšega konkurenta na svetovnem tržišču, so Američani pošiljali Italiji po visokih cenah zastarele naprave.

Hkrati s takšno ekonomsko »pomočjo« se pojavlja še močnejša aktivnost Američanov pri graditvi letališč v Italiji. (Podoben primer kakor n. pr. v Španiji, Turčiji, Grčiji itd.) Zdjaj se pripravljajo na zgraditev ogromnega »mednarodnega« letališča v Ostiji blizu Rima. Čeprav mirovne pogodbe jasno določajo, da mora biti evakuacija ameriških čet končana v devetdesetih dneh po ratifikaciji, si vendar ameriški vojaški voditelji razlagajo vprašanje zapustitve Italije v nasprotju z odločbami mirovne pogodbe.

Ta politika vladajoče italijanske reakcije, ki zanemara obnovu narodnega gospodarstva ter odpira vrata ekspanziji ameriškega kapitala, vodi do poslabšanja ekonomsko-političnega položaja. Po podatkih centralnega statističnega urada je porasel indeks cen življenjskih potrebščin od 3663 januarja letos na 5079 avgusta. (Za bazo je vzeto predvojno stanje leta 1938 = 100.) Hkrati prihajajo italijanske delovne množice v zelo težaven položaj zaradi povečanega denarnega obtoka in zmanjševanja kupne moči. V poročilu ekonomsko-finančne agencije je rečeno, da je bilo 31. julija v obtoku 495,5 milijarde, 30. septembra pa že 659,5 milijarde lir. Razen tega je v Italiji nad 1.250.000 nezaposlenih delavcev.

Težavne gmočne razmere, ki jih spremljajo provokacije fašističnih reakcionarnih elementov, povzročajo čedalje večjo nezadovoljnost širokih italijanskih množic proti vladi. Nezadovoljnost z današnjo smerjo uradne politike, ki spreminja deželo v bazo ameriškega imperializma, zajema čedalje širše vrste delovnih množic v mestih in na podeželju. V tej borbi prihaja do vidne manifestacije enotne fronte delavcev in kmetov. Med drugim je to prišlo do polnega izraza med protestno junijsko stavko, v kateri je sodelovalo nad 6 milijonov delavcev. Ko je ob koncu septembra stavkalo milijon kmetijskih delavcev, so jim delavci v mestih nudili vsestransko podporo. Ko so pa kmetje v Severni Italiji razdelili 200.000 ha veleposelstniške zemlje in ko je v Rimu bila izgovorjena grožnja z orožjem, so rimski delavci z generalno stavko prisilili vlado, da je odobrila akcijo kmetov.

Stavke po vsej državi, ki tresejo v temeljih pozicije De Gasperijeve vlade, silijo ameriške vladajoče kroge, da odkrito nastopajo v obrambo obstoječega režima v Italiji. O tem jasno priča opozorilo ameriškega zunanjega ministrstva, da morajo vsi Italijani »najbolj iskreno sodelovati« tako, da bi ameriška pomoč dosegla zaželeni namen — odnosno, da bodo »ustavitev proizvodnje« (stavke) nujno povzročile, da bo mnogo težji vsak ameriški napor za pomoč Italiji.

Čedalje močnejši ameriški vpliv je v tesni zvezi z dejstvom, da se je čiščenje državnega aparata od fašistov povsem izjalovilo. Samo v italijanski vojski je ostalo nad 5000 generalov, »starih vojakov« iz Mussolinijevga pohoda na Abesinijo in iz druge svetovne vojne. Na drugi strani sledi tesno temu pojavu močnejša klevetniška kampanja proti ljudskim demokratičnim, predvsem proti FLRJ Jugoslaviji. Ta reakcionarna delavnost ima svoje zagovornike celo v italijanskem ustavodajnem parlamentu. Koliko hinavščine, zlobe in šovinizma je še vedno med nekaterimi člani italijanske konstituantne, kaže primer vladnega poročevalca Marazza, ki je 29. septembra nastopil v obrambo fašističnega terorja nad Slovenci v Gorici in okolici, češ da je to »razpoloženje prebivalstva«. Ko je Palmiro Togliatti dejal, da so fašisti v Gorici v treh dneh oropali 67 stanovanj, je krščansko-demokratski poslanec Carignani zakričal: »To je malo!« Temu vzklilo je sledilo ploskanje krščansko-demokratskih poslancev, ki so tako pred vso demokratično javnostjo jasno pokazali, kdo odobrava in organizira fašistični teror nad demokratičnim slovenskim in italijanskim prebivalstvom v Gorici in okolici.

Takšnih provokacij ni mogoče spraviti v sklad z interesi italijanskega ljudstva. Brezobzirno klevetanje in širjenje laži o demokratični Jugoslaviji se pa krije z interesi ameriških imperialistov, ki so naleteli v deželah ljudske demokracije na močno oviro proti njihovemu uresničevanju ekspanzionističnih smotrov.

De Gasperi si je prizadeval prikazati ponižujočo vazalstvo stvarnost, v katero potiska Italijo, kot »pravilno«, inspiratorje italijanske politike iz Washingtona pa zakriliti z zastorom demantija. Kakor vedno, so pa dejstva preveč močna ter odkrivajo pravo stanje v Italiji. Stvarnost kaže, da se Italija od dne do dne bolj spreminja v navadnega vazala vladajočih ameriških krogov. M. S. (»Borba«.)

Ofenziva italijanske reakcije proti delavstvu

Rim, 3. novembra. (Tanjug.) V zadnjih dneh so občuti v Italiji ojačena ofenziva italijanske reakcije proti italijanskemu delavskemu razredu. Ta ofenziva je izražena v množičnem odpuščenju delavcev in zapiranju posameznih še obstoječih podjetij.

Neaktivnost vlade in celo njeno podpiranje industrijcev na eni strani in njihova ofenziva na drugi strani povzročata veliko nezadovoljstvo delavcev.

Danes ob 20. uri bo v okviru Slovanskega komiteja predaval v dvorani kina Matice predsednik dr. Ferdo Kozak

OKTOBRSKA REVOLUCIJA IN NOVO SLOVANSKO GIBANJE

KOMUNIKE KOMUNISTIČNE MLADINE STO-ja OB POGAJANJU Z DRUGIMI MLADINSKIMI ORGANIZACIJAMI

Trst 3. novembra. (Tanjug.) Izvršni komite Zveze komunistične mladine STO-ja je izdal komunikue v zvezi z razpravljanjem o rezultatih pogajanj z drugimi mladinskimi organizacijami. V komunikueju našteva probleme tržaške mladine, ki bi jih mogli rešiti le vsi mladinci, združeni v enotnem bloku. Ti problemi, ki so prva posledica politike imperialističnega pritiska, so v Trstu tisoči brezposelnih mladincev. Velikemu delu mladine ni dana možnost kulturnega dviganja, tiste mladince pa, ki lahko hodijo v šolo, hujskajo k sovražstvu drugih narodov in k zaničevanju delavskih množic in demokratičnih sil. Večini mladine tudi ni dana možnost gojenja zdravega športa. Najhujše posledice vsega tega so beda, bolezn, degeneracija enega dela mladine, ki se končuje v navadnih in političnih zločinih ter protitujici.

Komunike govori dalje o pogajanjih z mladinskim vodstvom bivšega CLN-a in kasneje z vodstvom mladinske sekcije socialistične stranke, ki pa je prav tako odstopilo od pogajanja. Komunike ugotavlja, da so tudi socialistični mladinski voditelji pod popolnim vplivom najslabših, notranjih in zunanjih desničarskih elementov.

V nadaljevanju komunikue pravi: »Imamo jasen program za rešitev vsakega problema v interesu mladine: braniti mir, priboriti si demokratično življenje ter gospodarsko in politično neodvisnost STO-ja, konkretna akcija za udeležbo v javnem življenju, za odstranitev korupcije in degeneracije mladine, za odstranitev brezposelnosti, tako da se vsakemu mladincu zagotovi posej in pravična plača, akcija za novo in demokratično šolo, da bo vseh mladinci dovoljena kulturna izobrazba in zdrava športna aktivnost, akcija za enakopravnost deklet.«

Komunike ugotavlja, da je ta program za združeno mladino edina pot rešitve.

»Teden demokratičnega tiska« v Trstu

Trst, 3. novembra. (Tanjug.) Na teritoriju STO-a se je 1. novembra t. l. pričel »Teden demokratičnega tiska«. V okviru tega tedna je razpisanih več natečajev za dopise, novele, ertice, reportaže in pesmi. Dopoldne, 1. t. m. je bila otvorjena v Trstu razstava demokratičnega tiska, zvečer pa so po mestu predavali uredniki tržaških demokratičnih listov o tisku. Pripravljalni odbor je izdal v zvezi z otvoritvijo tedna proglas meščanom in demokratom. V proglasu poudarja, da je na tisoče in tisoče anti-fašistov padlo, pomrlo v ječah in koncentracijskih taboriščih in tam žrtvovalo mnoga leta svojega življenja, da bi resnica, ki so se je fašisti bali, prodrla med najširše ljudske množice. V proglasu piše:

»Danes, ko poizkuša svetovni imperializem spremeniti naše ozemlje v izhodišče za napad proti demokraciji, miru in neodvisnosti našega ljudstva, je bolj ko kdaj potrebno, strniti se okrog demokratičnega tiska, ki stalno in uspešno razkrinkuje namerne laži tiska, katerega plačujejo tuji imperialisti in domači hlapci, in brani zahteve in življenjske interese delovnega ljudstva.«

Delavci, kmetje, uradniki, umski delavci!

Krepite, podprite, podpirajte, širite demokratični tisk! Delajte na to, da ga ljudstvo spozna in da se razširi med vse sloje prebivalstva našega ozemlja. Pokazite prebivalstvu, kako tisk širi resnico, ki jo hočejo drugi zadušiti, in kako le ta tisk brani pogažene pravice demokratičnih množic!«

Teroristični izpadi šovinistov iz »Lega Nazionale«

Trst, 3. nov. (Tanjug.) Italijanski šovinisti v Trstu, organizirani v tako imenovani »Lega Nazionale«, izkoriščajo vsako priliko za svoje šovinistične izpade, ki ostro spominjajo na fašizem. V to svrhu izrabljajo tudi gledališke predstave. Včeraj zvečer so na zadnji predstavi italijanske gledališke skupine »Vanda Osiri«, ki je več kot 7 dni gostovala v Trstu v gledališču Rossetti, uprizarili svojo fašistično manifestacijo. Pričeli so sipati z galerije letake nacionalne vsebine in italijanske zastave. Nato je orkester zaigral nekatere italijanske nacionalistične pesmi. Gledalce, ki niso odobraval tega dejanja, so šovinisti napadli in jih pretepali. Istočasno so se skupine mladih neofašistov, ki so bile razporejene po dvorani, znesle tudi na policista, ki je skušal braniti enega napadenih meščanov. Policist je utrpel telesne poškodbe. »Corriere di Trieste« komentira to dejanje in ostro obsoja tako početje ter opominja, da so se podobni primeri godili v Trstu v času »rnih sraj«, ki so silili mirne meščane, naj podzdravljajo in se odkrivajo, kadar se igra fašistična himna. Podobne manifestacije italijanskih šovinistov se večkrat ponavljajo v gledališču »Verdi« in drugih tržaških gledaliških dvoranah, kjer od časa do časa gostujejo italijanske gledališke skupine. Anglo-ameriške oblasti niso proti takim nezakonitim manifestacijam nikoli podvezle niklihkih resnih ukrepov. Nasprotno pa so Slovenskemu narodnemu gledališču v Trstu letošnjo spomlad prepovedali slovenske predstave, češ da »so dali povod neredom« Isto se ponavlja danes, ko Slovensko narodno gledališče v Trstu še ni dobilo od anglo-ameriških oblasti gledališke dvorane za slovenske prireditve.

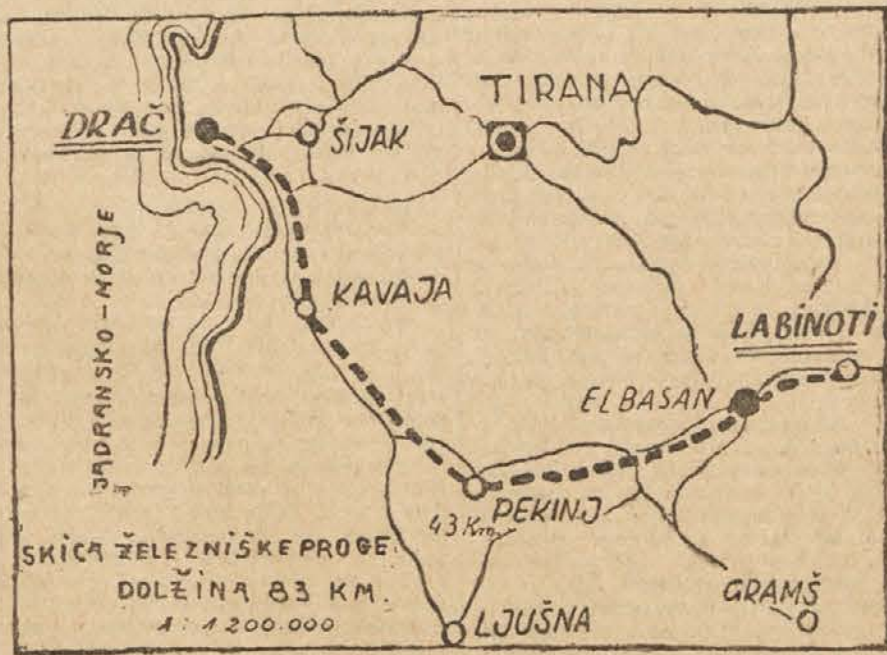
MLADINSKA PROGA DRAČ-ELBASAN

Tirana, 3. novembra. 7. novembra bo albansko ljudstvo proslavljalo tridesetletnico Oktobrske revolucije in dograditev prve železnice v Albaniji, ki je velikega pomena za gospodarski razvoj albanskega ljudstva. Proga veže primorske predele države z njenimi planinami, z njenim rudnim bogastvom.

29. oktobra je mladina, ki je progo gradila, končala svoje delo. Od 1. marca je zgradila progo od Drača do Pečina, ki je dolga 43 km, ter s tem izpolnila svojo

bilo 52 brigad proglašeni za udarne. Brigada »Kemal Stafa« je celo 5-krat udarna, brigada »Alči Kondi« 4-krat in brigada »Vasil Šanto« 3-krat udarna. Za udarnike je bilo proglašeno 1278 mladincev in mladink. Poleg albanske mladine je delala na progi še mladina iz Jugoslavije, Bolgarije, Rumunije, Češkoslovaške, demokratična grška mladina in tržaška mladina.

Mladinci in mladinke so izkopali in prepeljali 743.780 kubičnih metrov zem-

veliko nalogo. Prve dni so dela na progi le počasi napredovala, ker mladi graditelji takega dela niso bili vajeni, in ker je primanjkovalo materiala. Toda kmalu so bile prve ovire premagane in delo je začelo hitreje napredovati. V začetku meseca julija je mladina s proge poslala svojemu voditelju Enverju Hodži brzojavko, v kateri je obljubila dograditi progo mesec dni pred določenim rokom, t. j. do 7. novembra. Albanska mladina je svojo obljubo izpolnila.

O velikem delu albanske mladine govore dograjene postaje in drugi objekti, predor Rogožine, mostovi »Moskva« in »Bratstvo in enotnost«, velik viadukt in še druga manjša dela. Na progi je delalo 165 mladinskih brigad, izmed katerih je

lje, zgradili 90 večjih in manjših mostov v skupni dolžini 545 m ter postavili še 47 drugih objektov in 7 postaj. Samo v predoru Rogožine so izkopali 9400 kubičnih metrov zemlje ter porabili 23.000 kubičnih metrov betona.

Mladinska proga Drač-Elbasan je velika sola za albansko mladino. Pri delih na progi se je mladina naučila, kako je treba graditi svojo državo ter se tem čuvati pridobitve narodno osvobodilne vojne. Na progi je bilo organiziranih 370 amfabetičnih tečajev, na katerih se je naučilo pisati in čitati 5130 mladincev in mladink. Na strokovnih tečajih pa se je usposobilo za razne tehnične službe 3200 graditeljev.

(Po »Borbi«.)

V novi tovarni v železniku je že postavljen prvi stroj

Pred dobrimi šestimi meseci je mladina začela graditi tovarno težkih orodnih strojev v Železniku pri Beogradu. Delo je napredovalo v tempu kakor pri mladinski progi. Zato so že v soboto postavili prvi stroj v novem obratnem prostoru. Stroj tehta 6500 kg. Rezala bo zobata kolesa.

Tehnik S. Kozmora, ki je vodil delo pri instaliranju prvega stroja, je nagla-

sil, da so hoteli postaviti stroj pred rokom ter s tem vzpodbuditi graditelje pri njihovem delu. Tako so začeli instalirati stroje hkrati, ko še gradijo tovarno in ko je šele okrog 28% obrata pod streho.

Ob tej priliki so na stavbišču priredili velik mladinski festival, ki je bil revija site in kulturnega dela 34 mladinskih brigad.

Zagrebski del avtostrade Beograd-Zagreb izročen prometu

Člani zagrebske Ljudske fronte so se letos obvezali, da bodo prostovoljno zgradili del avtomobilske ceste Beograd-Zagreb. Ta odsek ceste na jugu Zagreba je 4025 m dolg. Delati so začeli pred sedmimi meseci, v nedeljo je pa bila cesta izročena prometu.

Graditev te ceste je bila ena največjih množičnih akcij. Pri nji je sodelovalo 416.150 moških in 404.227 žensk. Skupno so prispevali 2.454.763 delovnih ur, kar pomeni, da so prihranili državi 35 milijonov dinarjev.

Cesta je bila slovesno izročena prometu. Prisostvovali so: predsednik zvezne planske komisije A. Hebrang, gradbeni minister zvezne vlade Vlada Zečević, zastopniki Prezidija LR Hrvatske, člani vlade LR Hrvatske, zastopniki množičnih organizacij in poslaništva ZSSR, Češkoslovaške, Francije, Sviece in ZDA. Na slovesnosti je spregovoril v

imenu zvezne vlade minister V. Zečević, ki je naglasil globoko zavednost zagrebskega ljudstva. Ta delovna zmaga dokazuje, da je Ljudska fronta sposobna prevzeti večje naloge, zgraditev velikih in trajnih objektov. Minister je ugotovil, da letos primanjkuje na vseh konci hin krajih delovnih moči, ki jih ni mogoče dobiti, da bi delali po visokih, zakonsko predpisanih mezdah, na drugi strani je pa delalo na desetisočih članov Ljudske fronte prostovoljno. To je za nas nauk, da popravimo napako ter po federalnih odborih Ljudske fronte in krajevnih organizacijah zagotovimo potrebne delovne moči. Povečati je treba število stalnih gradbenih delavcev. Skrbeti pa moramo tudi, da se delo nadaljuje kolikor mogoče tudi med mrtvo stavbno sezono, da bomo čim bolj izpolnili gradbena dela petletnega plana.

GENERALNI SEKRETAR KP MADŽARSKÉ RAKOSI O MEDNARODNEM POLOŽAJU

Madžarska za iskrene in zdrave odnose s sosedi Madžarska demokracija soglašča s sklepi devetih komunističnih partij

Budimpešta, 3. novembra (Tanjug.) Generalni tajnik Komunistične partije Madžarske Matyas Rakosi je imel referat pred aktivisti Komunistične partije Madžarske o gospodarskem in političnem položaju v državi.

Rakosi je poudaril, da sovražniki demokracije zaveščno širijo alarmantne vesti, da bi povzročili pri ljudeh panično nakupovanje, ki ustvarja težave, povzroča naraščanje cen, gre na roko špekulantom in predstavlja enega izmed glavnih vzrokov naraščanja cen. Ko je poudaril potrebo podvzemanja ostrih ukrepov proti vojnim hujskačem, ki povzročajo gospodarske težave in ogražajo demokracije pridobitve, je poudaril neobhodno potrebo razkrinkanja njihovega fašističnega delovanja ter poskusov vzpostavitev starega protinarodnega režima. Proti takim ljudem je treba mobilizirati madžarsko ljudstvo, ki si želi miru.

O odnosih Madžarske s sosednimi državami je Rakosi poudaril miroljubne težnje madžarske demokracije in med drugim dejal:

»V zunanji politiki smo si postavili za cilj izgradnjo iskrenih in zdravih odnosov

z našimi sosedi. Po volitvah smo sklenili z Jugoslavijo sporazum o kulturnem sodelovanju, po katerem bo — kakor upam — kmalu sledila pogodba o prijateljstvu in medsebojni pomoči. Približno mesec bo madžarska delegacija odšla v Rumunijo, kjer bo sklenila podobno pogodbo, kakor je bila pogodba sklenjena z Jugoslavijo. Z Bolgarijo smo podpisali pogodbo o kulturnem sodelovanju. Nato pridejo na vrsto tudi ostali naši demokratični sosedi.«

Ko je opisal na eni strani delo ameriških imperialistov, ki povzročajo vojno pešhozo in hujskajo povsod proti stebri demokracije, proti veliki Sovjetski zvezi, na drugi strani pa miroljubne težnje demokratičnih narodov, je Rakosi poudaril dejstvo, da madžarska demokracija soglašča s sklepi 9 komunističnih partij v Varšavi.

»Z vsem srcem in dušo«, je rekel Rakosi, hočemo sodelovati v borbi, katere cilj je preprečiti namene reakcionarjev in vojnih hujskačev, in nočemo dovoliti, da bi postala Evropa in z njo naša domovina žrtev novih vojnih razdeljav.«

Uspehi zadrudne hmeljske proizvodnje

Prav gotovo je ostalo v spominu slehernega hmeljarja, kako se je nekoli s hmeljem trgovalo, kako so konjunkturna leta nagnala številne proizvajalce izven pravega hmeljarskega okoliša, da so se vrgli na pridelovanje hmelja in doživljali potem težke udarce. Ne samo nizke cene, ampak produkcija tretje in četrte kakovosti v velikih količinah, je povsem ohromela trgovino s hmeljem in proizvajalci so od leta do leta zapadali v težke gospodarske krize. K nizkim cenam so se pridruževali elementarne neugode, toča, mraz, suša, rdeči pajek, kar je povečalo zmedo v proizvodnji in v gospodarstvu hmeljarjev. Vse to pa je imelo vedno za posledico poslabšanje gospodarskega stanja za vsa Savinjsko dolino in še izven nje.

K navedenim težavam pa so se v sezoni priključili še razni hmeljski špekulanti in mera je bila polna. Ni bilo dovolj, da je proizvajalec itak že bil prizadet, na koncu so pobrali največ iz celotne hmeljske kampanje prekupčevalci.

V takšnem gospodarstvu in v takšnih pogojih za prodajo je vsa Savinjska dolina nevdružema padala v težke krize, ki so se vrstile leto za letom in niso hotele ponahati. Poskusi samopomoči hmeljarjev z zadrudno organizacijo tudi niso prinesli uspeha. Niso mogli, ker ni bilo enotnosti. Bilo je več organizacij (Hmeljarska zadruga, društvo, družba), ki niso mogle ustvariti zdrave podlage za odstranitev težav, ker jih v tem tudi ni podpirala prejšnja kapitalistična oblast. Hmeljar je zaradi tega postal objekt grobega izkoriščanja, kakor vse ostalo delovno ljudstvo. Morali smo najprej odstraniti staro izkoriščevalsko oblast in upostaviti ljudsko oblast, ki je hmeljski proizvodnji odprla široke možnosti in v kali zatrla izkoriščanje proizvajalcev.

Danes je celotna hmeljska trgovina v rokah hmeljarjev samih. Ni trga hmelja ne gre mimo zadrudne organizacije, ki je izvršila preobrat tudi v proizvodnji. Zadruga hmeljarjev ni le poskrbela za smotno in kulturno trgovino, ampak je stopila tudi v borbo z vsemi sovražniki hmeljske rastline v zaščito kmetja-pridelovalca hmelja.

Z ustanovitvijo fonda za izravnavo cen in vpeljavo odškodnine za uničenje po toči, je hmeljar v polni meri zaščiten; ne bodo ga več mogle motiti neugodnosti na mednarodnem hmeljskem trgu, prav tako pa je zavarovan pred točo z izravnavnim fondom za cene, ki se bo letos dvignil na blizu 20 milijonov in fondom za povračilo uni-

čenja po toči, se hmeljarju zavaruje stalni enakomeren dohodek, ki ga bo vodil vedno naprej k še bolj napredni proizvodnji. Kaj to pomeni v gospodarstvu, si lahko predstavi vsakdo, ki ga je že kdaj obiskala toča, ali pa so ga uničile nizke cene za prodajo sposobnega blaga. Praktično se torej zadrudniku za primer, da mu hmeljišče pobije toča, iz navedenega fonda poravnava vsa škoda za uničeno blago, in sicer v prinosu izkupička za uničeni hmelj, če bi istega prodal. V primeru padca hmeljskih cen na hmeljskem tržišču, se iz izravnavnega fonda primakne toliko, da ostane enotna povprečna cena približno 80 din za 1 kg.

Iz navedenih primerov je razvidno, da je to res vsestranska zaščita, da je Hmeljarska zadruga v Zalcu opravila veliko gospodarsko delo, ker je imela oporo v ljudski oblasti.

Na teh velikih uspehih pa ni treba počivati. Z delom je potrebno vsestransko nadaljevati. Poleg postavitve znanstvenega hmeljarskega inštituta, je treba še nadalje izpopolnjevati kakovost pridelka, smotno oskrbo blaga za inozemstvo, za kar zadruga tudi zasluži pohvalo. Pri vsem se je treba zavestno dati dejstva, da je hmelj izrazito borzno blago, zato je najboljša blago in najboljša pripravljeno za trg lahko prodre in doseže primerne cene. In baš v tem vprašanju je še ovira pri zadrudnikih samih, ker sušijo hmelj v svojih že zastarelih sušilnicah, vsak pod svojo pečjo, kar mora voditi v nenakno produkcijo z različnimi barvami in kakovostjo. Potrebno je torej enotno sušenje, v sodobnih sušilnicah, ki v nobenem primeru ne vplivajo na barvo hmelja in na notranje kakovosti hmelja. V tem je sedaj najbolj važna naloga zadrudnikov; hkrati pa je važna tudi priprava velikih hmeljišč, kot nadaljnji korak za dvig kakovosti in količine hmelja. V ta namen bi bilo dobro, da bi posamezni zadrudniki združili svoja hmeljišča (katerim se stikajo njive in parcele) in postavijo velika sodobna hmeljišča, ki jim bodo vsestransko poplačala trud. Naš pridelek bo tako postal brezkonkurenčen, kar mora biti naš cilj. K vsemu je treba pripomniti, da so dosedanjih uspehi le začetni uspehi. Od nas hmeljarjev pa je v polni meri odvisno, če bomo storiili korak naprej.

Uspehe hmeljarjev naj posnemajo tudi drugi kmetje, kajti pri vseh panogah kmetijstva se dajo doseči isti uspehi, če je podana združitev v zdravo in napredno zadrudno organizacijo.

Nova olajšava za vlagatelje

Ena izmed zelo važnih nalog Narodne banke FLRJ je skrb za varčevanje in populariziranje varčevanja med najširšimi delovnimi množicami. V zvezi s to njeno nalogo je zato potrebno organiziranje čim večjega števila blagajniških mest, ki lahko izdajajo vložne knjižice in ki lahko prejemajo ter izplačujejo hranilne vloge. Na ta način naj bi se hranilna služba čim bolj približala varčevalcem — vlagateljem. Poleg tega bi se tudi ustvarili ugodni pogoji da bi vlagatelji lahko in hitro, brez nepotrebnega zapravljanja časa, opravljali posle v zvezi s svojimi vlogami.

Do sedaj so bila blagajniška mesta v glavnem pošte, ki so sprejemale in izplačevale vloge na splošne vložne knjižice, dočim so pri sedežih banke dobivali vlagatelji samo tako imenovane krajevne knjižice. Te knjižice se ločijo od prvih po tem, da vlagatelji lahko vlagajo in dvigajo denar le pri

sedežih banke, kjer je bila knjižica izdana.

Brez dvoma je bila to precejšnja ovira za hranilno službo. Dogažalo se je namreč, da so banke na podlagi predpisov morale odbijati vlagatelje, ki so prišli k njim s splošno vložno knjižico. Tega pa ne bi smeli dopuščati, zlasti ne glede na to, ker je, kot je bilo že zgoraj poudarjeno, skrb za varčevanje ena izmed zelo važnih nalog Narodne banke FLRJ.

Narodna banka FLRJ je zato vpletala pri vseh svojih sedežih, to je pri centralah in podružnicah, sprejem in izplačila hranilnih vlog tudi na splošne vložne knjižice. Te knjižice se izjemno lahko ogleda tudi na enoletni odpovedni rok, kar je važno zaradi višjih obresti. Tak odpovedni rok mora biti v knjižici posebej označen. Druga olajšava za vlagatelje, ki stalno vlagajo in dvigajo pri istem sedežu banke, pa je v tem, da izjemno od dosedanjih

Prvi udarniki v sindikalni podružnici lesne industrije v Slovenski Bistrici

Delovni kolektiv sindikalne podružnice tukajšnje lesne industrije je pred kratkim na svečan način proglasil svoje prve udarnike. Ta častni naziv sta prejela tov. Adelažajn Franc, delavec pri zlaganju desk ter nalaganju vagonov, in Drev Franc. — V tromesečnem tekmovanju sta storilnost po normi preselila za celih 40%. Prejela sta po 2000 dinarjev nagrade. Istočasno je bilo pohvaljenih in delno nagrajenih še 21 delavcev. Koliko more pri dvigu produkcije pomagati dober odbor sindikalne podružnice, kaže ravno ta primer, kajti, čim je bil preimenovan in izvoljen nov odbor, so bili uspehi dela sindikalnih delavcev takoj vidni. Odbor je skupno z upravo postavil takoj norme. Tik stroja je dal na vidno mesto grafikon, ki dnevno prikazuje učinek dela. Ob koncu meseca se ves učinek dela preračuna in delavec prejme presežek plačan. Delavci si grafikon dnevno ogledajo, kajti čim več dosežejo, več zaslužijo. Storitost dela se je, odkar je v obratu grafikon, mnogo povečala. Sindikalne sestanke imajo redno in obravnavajo na njih vse probleme za zvišanje produkcije. Prav je, da se vprašanje bolezenskih dopustov obravnava na skupnih sestankih, samo tako jih je namreč bilo možno znižati, neopravičenih izostankov pa je bilo v septembru še vedno 5%. S. L.

Pogozdovanje v Slovenskem Primorju in obnova cest v goriškem okraju

Pod italijansko okupacijo so naši gozdovi silno trpeli. Pa tudi pod zavzevalsko vojaško upravo se je nadaljevalo uničevanje gozdov. Po priključitvi Primorja so bili takoj storjeni ukrepi za novo, smotno gozdno gospodarstvo. Začeli so ustanovljati gozdne drevnice. Smotno bodo pogozdovovali goljave in posebno pozornost bodo posvetili pogozdovanju Krassa. V goriškem okraju so se že lotili konkretnega dela. Ljudski odbor je določil v ta namen 4.041.000 din med petletko. Ustanovili so že 4 drevnice. Večjih pogozdovanih del so se letos lotili tudi v drugih okrajih.

V goriškem okraju upravlja okrajni odbor danes skupno 421 km cest. Med vojno so ceste v Slovenskem Primorju zelo trpele in letos so si cestarji napovedali tekmovanje, kdo bo bolje popravil ceste v svojem okraju. Tekmovali so tudi cestarji goriškega okraja. Letos je bilo v tem okraju obnovljenih 45% mostov, 151 propustov, 57 propustov je pa bilo zgrajenih na novo. Navozili so okrog 10.000 kubičnih metrov gramoza. Do konca leta bodo priskrbeli še 5000 kubičnih metrov gramoza.

predpisov lahko dvigajo dnevno večje zneske kot 500 din. Skupni znesek pa ne sme presegati 10.000 din mesečno, kot velja za redne hranilne knjižice.

V kratkem bo Narodna banka izdala nove hranilne knjižice, kar bo zelo olajšalo poslovanje vlagateljem in banki in pospešilo delo v zvezi s tem. Uvedeno bo na splošno, da bodo stranke samo izpolnjevale vložne in odpovedne lističe, ki bodo priloženi vsaki vložni knjižici.

Vse gornje spremembe ozir. olajšave se že izvajajo, kar naj vlagatelji upoštevajo. Ko bo Narodna banka izdala nove hranilne knjižice, ki jih postopoma tudi že daje v promet, bomo javnost o tem posebej obvestili.

Z. J.

OBNOVA V TOLMINSKEM OKRAJU

Ljudstvo tolminskega okraja, posebno v bivši coni B, je zelo letos lepe uspehe pri obnovi podeželja. Ze v začetku leta 1946 so bile ustanovljene obnovitvene zadruge v Tolminu, Sveti Luciji, Ponikvah in Grabovem. Te zadruge so do oktobra 1947 obnovile na Tolminskem 73% porušeni poslopji. Ljudstvo je za obnovo darovalo les, tako da so obnovitvene zadruge prahratile okrog 700 kubikov. Šentviška planota je darovala popolnoma ves les za obnovo na svojem področju. Povsod je prebivalstvo sodelovalo z množičnim prostovoljnim delom.

Obnovitvene zadruge so v svoji reži organizirale v Tolminu svojo operkarno za proizvajanje zidakov, strešnikov in apna. Opekarina je nabavila tovorni avto za prevoz materiala in organizirala svojo žago.

Ministrstvo za gradnje LRS je nakazalo 1.200.000 din kreditov, katere je s prostovoljnim delom prebivalstvo povečalo na 1.799.000 din. Če bi pravčasno dovažali gradbeni material, bi dosegli pri obnovi še večji uspeh. Ministrstvo za gradbe je pred kratkim ponovno nakazalo 9.900.000 din kreditov za obnovo podeželja tolminskega okraja. Pri priključitvi je ljudstvo tudi v bivši coni »A« ustanovilo obnovitvene zadruge v Kobaridu in Bovcu, ki so pričele z intenzivnim obnovitvenim delom. Se letos bodo dokončale 13 poslopji. V tolminskem okraju je v gradnji 137 poslopji. Pri ustanavljanju obnovitvenih zadrug v bivši coni »A« so polagali premožno pažnje pri izbiri vodstvenega, delovnega in sposobnega kadra, kar je oviralo delo pri obnovi in krepitvi tolminskega gospodarstva. (Tanjug)

KRATKE VESTI IZ VSE DRŽAVE

Uspehi mariborske tovarne volnenih in vigogna (vigonja) izdelkov. Septembra je tovarna izpolnila svoj proizvodni plan za 101%. Najlepši uspeh je dosegla tkalnica, ki je izpolnila svojo proizvodno nalogo za 110%. Predilnica je dosegla največjo proizvodnjo, odkar obratuje tovarna, vendar je izpolnila proizvodno nalogo le za 90%.

V celjski tovarni emajlirane posode so začeli izdelovati tudi dekorativno posodo. Ob koncu oktobra so preselili mesečno proizvodno nalogo pri pokosirani posodi za 27%, pri pocinkani za 25% in prav tako za 25% pri izdelovanju radiatorjev.

Še ena železniška proga. V začetku oktobra so začeli graditi normalnotirno železnico Grubišno Polje—Bastaja. (med Slavonijo in Moslavino). Proga bo 14 km dolga. Značilno je, da so dali pobudo za graditev kmečki prebivalci, ki so se tudi obvezali, da bodo prostovoljno sodelovali pri delu. Že v prvih tednih so končali za 14.500 kubičnih metrov zemeljskih del.

V Bosni in Hercegovini je bilo dosejle odprtih 15 lokalnih premogovnikov. Med petletko mora biti odprtih več lokalnih premogovnikov, zlasti v krajih, ki so oddaljeni od železnice. Namen je, da bodo varčevali z drvmi in uporabljali premog krajevnih premogovnikov v lokalnih industrijskih obratih. V načrtu je, da bodo razen dosedanjih 15 premogovnikov odprli še 5.

Tovarna testenin v Skoplju je končala letno proizvodno nalogo 72 dni pred rokom. Kljub temu, da obrat ni modern opremljen in nezaposleno številno delavstvo, je delovni kolektiv vse leto zgledno izpolnjeval svoje naloge in je bil eden najboljših ne le v Makedoniji, temveč v vsej državi.

Ena največjih žičnic v državi. Nedavno je bilo končano trasiranje žičnice med Vareš—Majdanom in Zenico, med dvema zelo pomembnima industrijskima krajema v Bosni. Žičnica bo 35 km dolga ter omogočila cenejši prevoz železne rude in drugega materiala.

Železniški most čez Savo pri Jasenovcu bo zgrajen do novega leta. Za obnovo železnice Novska—Sunja, ki bo vezala Sansko in Unsko dolino v Bosni čez Savo v krajsi smeri z železnico Zagreb—Beograd, je treba obnoviti nekatere pomembne objekte, ki je med njimi najpomembnejši most pri Jasenovcu. Ta most bo 220 metrov dolg. Računajo, da ga bodo zgradili do novega leta. Zdej betonirajo opornike v strugi.

Graditev tovarne pihništva v Zagrebu. Zidati so začeli avgusta. To bo najbolj moderna tovarna te vrste v državi. Zavzela bo 7.400 kvadrat. metrov.

V nji bo zaposlenih okrog 400 delavcev.

Barčičev pomol v sušaškem pristanišču obnovljen 66 dni pred rokom. Pri delu so prihranili 2.300.000 din. Pomol je bil povsem razdejan. Delovni kolektiv se je obvezal, da bo delo končal do 29. novembra, dogotovil pa ga je dva meseca prej. Dolžina operativne obale tega pomola znaša 240 metrov.

Graditev velikih apnenic v Srbiji. Dostoj je morala LR Srbija dovažati mnogo apna iz drugih republik, ker sama ni imela dovolj apnenic z večjo zmogljivostjo. Med petletko se bo Srbija v tem pogledu osamosvojila, kar bo omogočilo pocenitev gradbenih del. Zmogljivost srbskih apnenic bo znašala ob koncu leta 1951 okrog 105.000 ton. Letos bo začela obratovati velika apnenica z zmogljivostjo 10.000 ton pri Nišu, gotovih pa bo tudi več manjših apnenic v raznih krajih. Prihodnje leto bo primitivno znanje apna že po večini zamenjalo obratovanje modernih velikih apnenic.

Prva pripravljalna dela za kopanje prekopa Donava—Tisa—Donava končana. Teren so že protučili. Vzdož dolge trase je bilo zaposlenih 78 geodetskih skupin, ki so začele delati 20. julija. Da bi dobro napredovala pisarniška tehniška dela, je bilo ustanovljeno podjetje »Geotehnika«. Na podlagi raziskovalnih del na terenu bodo začeli izdelovati podrobne načrte za kopanje prekopa.

Kapitalne graditve na Hrvaškem. Letos gradijo okrog 1400 objektov, ki so temelj gospodarskega razvoja ter imajo kapitalni pomen. Med drugim gradijo več kalorčnih elektrarn. Med hidrocentralami je največja v Tribliju pri Crikvenici. Med najpomembnejše objekte kapitalne graditve spadata tovarni orodnih in hidravličnih strojev v Zagrebu. Nadalje graditvi v Zagrebu poslojpa za tovarno električnih instalacij »Rade Končar«. V Kaštelih pri Splitu gradijo tovarno umetnega kavčuka. Na Sušaku — Reki gradijo ladjedelniške delavnice. V Varaždinu se razvija tekstilni kombinat, razširjujajo pa tudi druge tekstilne tovarne. V Vukovaru, Sisku, Osijeku in Gospiću gradijo velike silose za krmo in žito. Pri delih kapitalnega pomena je naposlone na mesec povprečno po 30.000 gradbenega delavstva. Vrednost gotovih del znaša 370 milijonov din. Program zvezne in republiške kapitalne graditve je bil ob koncu oktobra izpolnjen za 70%.

Graditev hidrocentrale pri Rogatici (Bosna). Zgradili jo bodo ob reki Prači, ki se tam spušta 50 m globoko. Vodo bodo zajeli z jezom v umetnem jezeru. Iz bazena bo voda napeljana po strmem, 1000 m dolgem predoru do centrale. Elektrarna bo začela obratovati prihodnje leto.

Jan Čierny:

Nova slovaška poezija

Razvojne tendence slovaške lepovednosti so tudi danes, kakor so bile v preteklosti, predvsem v poeziji. Pionir slovanstva pesnik Jan Kolar ni imel v svoji generaciji vrstnika v prozi. Sturovska in polšturovska generacija pa ima imena pesnikov: Sladkovič, Kralj, Halupka, Hvezdostav. Slovaško moderno kot lepovedno smer pred prvo vojno pa karakterizira po večini poezija.

Naša revolucija in borba za svobodo, ki je dosegla svoj vrhunec v slovaški narodni vstaji, je izraz tistega, kar je narod v pravem času po svojih stremjenjih ustvaril. Tudi poezija kot pravi tolmáč narodnih stremjenj je pravočasno izpolnila svojo nalogo.

Ugledni socialistični borec in pesnik L. Novomeski razseja o tem: »Naši pesniki so v vojnih letih tako enodusno presodili naš narodni položaj in bili so tako brez pomisljanja sovražno razpoloženi do vojne, do njenega razvoja in cilja, da jim je treba za to dati največje priznanje. Takšno soglasje v načelnem stališču do osnovnih vprašanj našega narodnega in družbenega življenja ni nastopilo v nobeni idejni in ideološki panogi našega javnega življenja.«

Te besede se nanašajo na veliko večino slovaških pesnikov: tudi na tiste, ki so objavili svoje stvari v tujini, predvsem v Londonu, in na tiste, ki so objavljali svoja dela doma v raznih časopisih; objavljali so pogumno vizionarno komponirano in v alegorije zakrito pesniško besedo. Dejstva in gradivo dokazujejo, da je bil del pesnikov v opoziciji. Posluševali so je posebne pesniške oblike, alegorije; drugi del pesnikov v opoziciji je uporabljal satiro (na primer Jesenski); tretji so se pa umaknili v svoj stožip slovočestenič ter so prene-

hali pisati (na primer Kralj); le manjši del si je umazal svoje ime s političnim sodelovanjem Benjak in Zarnov).

V prvo skupino pesnikov, ki so v letih 1941—1945 včasih povsem odkrito, navadno pa v alegorijah, simbolih in težko razumljivo karakterizirali ter izpričevali svoje protifašistično prepričanje in stopili tako v prve vrste revolucionarnega kipenja med ljudstvom, spadajo N. Novomeski, J. Kostra, M. Mazusova-Martakova, K. Horov, D. Okali in J. Smrek. Med pesniki, ki niso zabredli med izdajalce in niso ostali v pesniški rezistenci, zavzema ugledno mesto barda legionar in pesnik prvega češkoslovaškega osvobodilnega gibanja v letih 1914—1918, Janko Jesenski. Zdej je etarec po letih, toda mladenič in junak po duhu ter se v tem pogledu lahko tu na jugu primerja z Vladimirom Nazorom. Ti omenjeni pesniki »so stali v temi kot straža«, kakor je odkrito izrazil eden izmed njih, J. Kostra, v zbirki »Počena vaz«, ki je izšla leta 1942. Ze pred tem, leta 1941, je izšla v Londonu revolucionarna zbirka »Pred ognjenim znamenjem«, kjer so pesmi Janka Jesenskega, ki so bile ilegalno odposlane s Slovaške v Ameriko. Ta poezija šiba stare napake, razkrinkava vso lažnost tivosko-tukovske klike in kliče k uporu. L. 1942 in potem v drugi izdaji leta 1914 je izšla v Londonu antologija slovaške poezije pod naslovom »Zemlja poje«, ki vsebuje poleg del že navedenih pesnikov tudi nekaj starejših na četu z Jankom Kraljem.

Tako je prišla slovaška književnost v izvirniku in prevodu prvič v roke tujega bralca in potrdila pot političnemu prerodu in ljudski demokratičnemu glibanju.

Odprto pa ostane vprašanje, kako ti pesniki zdej vodijo slovaško poezijo. V čem je značilnost njihove sedanje književne delavnosti? Predvsem se kaže čedalje bolj opuščanje surrealistične poezije, ki je bila v črnih letih vojne pogosta smer. To izhaja iz tega, da je življenje v svobodi varno; dalje iz novega pojmovanja funkcije umetniškega dela in prav tako iz razvoja književnosti ter iz samih korenin iz katerih raste naša književnost. Zakaž jim popolneje in širše prode umetnik v družbeno in življensko delovanje naroda, tem bogatejša je njegovo umetniško doživljanje in izražanje. Francoski surrealist P. Ellilard je dejal: »Poezija je pipa« ter je takšen primer nudil tudi našim pesniškim začetnikom od Rudolfa Fabrija pa do mladega Mihalka. To pipo je zdej zakopal pod črno zemljo prav zastopnik surrealistične skupine Fabri, ki se je nedavno poslovil v nagradi zbirki »Jaz sem nekdo drug« od pesniškega donkihotstva in luksuzne igre predstav.

Frabriju je kmalu sledil njegov tovariš Julius Lenko, ki je v svoji tretji zbirki »Zvezde okrutnice« pokazal znaten napredek in v epskem liku pesni »Zvižgana opera« zajel misli o socialnem in političnem prerodu našega življenja. aN lo pot bodo stopili kmalu tudi J. Bunčak, Zari, Brezina in Rak. Brezina na primer ustvarja zelo lenkočutno liriko brez velikih besed in goščave metafor. Na splošno lahko rečemo, da bivši režim na Slovaškem kljub svojemu vplivu na književnost ni bil dovolj močan, da bi lahko izkričnil smer slovaškega kulturnega življenja.

Razen skupine, ki pravkar zapuša surrealizem, se reka slovaške poezije razvija v močnem toku v pesmih Jana Koste, Janka Smreka, Frana Kralja in Andreja Plavke. Kostra dokazuje v svoji zbirki »Premagovanje žalosti«, da je velik poznavalec človeka iz njegove melanholijske izvira vera v življenje. Smrek

je izdal devet zbirk že pred vojno, išče novo tematiko in se zdi, da je že presejel svoj vrhunec. Fran Kralj prvi reagira na huda preživelata leta v zbirki »Od noči do zore«.

Ne moremo prezreti tudi tako imenovane katoliške poezije, ki gre proti živemu pesniškemu toku, izvirajočemu iz naše svobode in nove družbene stvarnosti. Skupina pesnikov, ki se sele zdej včasih v izrazu dvigne do povprečnosti, se zbira okrog Hlbine in Zborovjana, kot tematiko si pa izbira samostansko samoto. »Ističe češnjevih cvetov, ki padajo v valove razočarane duše in na polju kalen studene, iz katerega nas silijo piti blatno vodo« (Hlbina). Poleg teh verzifikatorjev, ki v enem stihu omejnijo nebo v drugem boža ali angela, je najzanimivejši njihov tovariš Silan, ki v uvodu nese svoje knjige pravi: »Kdor vsaj instinktivno ne čuti, da smo izgnani iz raja, da smo v izgnanstvu, bo zaman bral moje knjige.«

Toda po tej poti ne poldemo. Večina sodobnih slovaških pesnikov se zaveda, da njihova naloga ni komediantstvo. Pesnik stoji tudi zdej kot straža, kot vest naroda, arsel je iz ljudstva in gre z ljudstvom po poti njegovega kulturnega razvoja, kulture in moralnega oblikovanja novega človeka.

Slovaški pesnik mora voditi in prednjačiti, ne sme capljati za političnim in družbenim dogajanjem, ki je usmerjeno k socializmu. Slovaški pesnik je našel tako v preteklosti kakor v sedanjosti svojo pravilno pot v službi ljudstva.

»Obzornik« št. 9-10.

Pravkar je izšla iz tiska deveta in deseta dvojna številka »Obzornika«, mesečnika za ljudsko prosveto, z naslednjo vsebino:

Dr. Jože Potrč: Tridesetletnica Oktobrske revolucije — praznik vsega na-

prednega človeštva, D. Bahšijev: Lenin v Oktobrskih dneh, A. Solovjev: Dva velika dneva, Dr. Stane Mikuz: Vtis iz Sovjetske zveze II., Vodnik Anton: Brtvi sin, S. M.: Hristo Botev, Hristo Botv: Materi, Ferdo Godina: Miklavž, France Bek: Kulturno delo na Primorskem med borbo in po osvoboditvi, Janko Jurančič: Vuk Stefanovič Karadžić v borbi za demokracijo kulture, Dr. Lev Svetek: Dve česti, Ivan Regent: V pomoč individualnemu študiju II, Guy de Maupassant: Hostarica, Tone Gaspari: Dopustnikova pot, Boris Grabnar: O nekaterih festivalih v prvem letu petletke, O slabih igrah B. Danovski: Izbrava iger, Matevž Hare: Kako so se borili, Gobe Radovan: Misli k problematiki pevskih zborov, Mladinska proga (Gradivo za predavanje), K. B. Ob dveh sevastopolskih filmih.

V poročilih beremo o ljudsko prosvetnem delu v prevaškem okraju in o III. koroskem festivalu, o naših knjižnicah, ter o kulturno prosvetnem delu na progi Samac—Sarajevo. Revija prinaša pregled novoizšlih knjig pri Državni založbi Slovenije, Mladinski in Cankarjevi založbi.

Posebno važna je rubrika Bibliografija, kjer je članek tov. Bogumila Gerlanca »Pomoč organizatorjem proslav Oktobrske revolucije« in »Pregled nekaterih knjig in člankov o Oktobrski revoluciji«. Težična prosvetnega dela ob 80-letnici Oktobrske revolucije mora biti naj v predavanjih in študiju. Predavatelj naj vodja študija se mora za svojo nalogo temeljito pripraviti, ker le tako pripravljen bo mogel snov dobro podati, sprožiti razgovor in zdramiti pri poslušalcih zanimanje za ta veliki dogodek. Pri tem mu je omenjeni članek v »Obzorniku«, kakor tudi zgoraj omenjeni članki, ki so v tej številki na uvodnem mestu v veliko oporo.

Revija prinaša nadalje še Makarovljeno pesem »Pozdrav Oktobru« in šah.

FIZKULTURA

Četrta balkanska fizkulturna konferenca

Balkanijada se bo razširila z vstopom novih prijateljskih držav

Beograd, 3. novembra. Včeraj je v prostorih FISAJ-a nadaljevala s svojim delom IV. balkanska fizkulturna konferenca. Delegati do sedaj udeleženi držav so po podrobnem pregledu poedinih šampionatov preteklega leta prešli na diskusijo predloga jugoslovanske delegacije o razširjenju balkanijade na ostale prijateljske države.

Delegati so soglasno izrazili to željo in sklenili, da se v balkanske igre vključijo športniki nekaterih drugih sosednih demokratičnih držav, kot n. pr. športniki CSR in Poljske, ki so pripravljene sodelovati v balkanijadah. Sportne federacije v CSR so že večkrat pokazale pripravljenost za skupno tekmovanje z balkanskimi športniki.

Vse delegacije, udeležene konferencie so soglašale s sodelovanjem čeških in poljskih športnikov. Prijateljstvo, ki povezuje naše narode, športni interesi in želja za sodelovanjem na športnem polju z narodi, ki se udeležujejo skupne

borbe za mir in demokracijo na svetu, nudijo dovolj razlogov, da se ustvari večja iniativa za vzpostavitev trajnih športnih odnosov.

Udeleženci konferencie so se obvezali, da bo sekretariat balkanskih iger takoj po konferenci seznanil posamezne športne federacije Poljske in CSR z osnovnimi načeli in programom iger, ter jih obenem povabil, da naslednje leto sodelujejo v nekaterih balkanskih šampionatih. Če bo potrebno se bo sklicala posebna konferenca s predstavniki Poljske in CSR.

Konferenca je enodušno sklenila, da sekretariat balkanskih iger pošlje Komitetu za fizkulturo in šport pri Ministrskem svetu SZ pismo, v katerem ga bo seznanil z dosedanjim delom in programom balkanskih iger. V pismu naj se pozovejo sovjetski fizkulturniki k udeležbi v nekaterih balkanskih šampionatih. Konferenca je sprejela Trst za stalnega člana balkanskih iger.

Fizkulturna tekmovalja in simultanki v okviru svečanosti domače armade

V obeh dnevih svečanosti domače armade so bila številna športna tekmovalja. V nedeljo dopoldne sta v Domu armije odigrala mojster Božič in mojsterski kandidati Gernek simultanki proti štiri-desetim šahistom iz vseh enot domače armade. Simultanka se je začela ob 8. uri in je trajala šest ur. Mojster Božič in Gernek sta zmagala v 29 partijah, izgubila sta štiri in remizirala 7.

Na Stadionu so nastopili lahkoatletični CDJA Partizana: Gubijan, Stejanović, Račić in ostali

V nedeljo popoldne so v odmorih med nogometnimi tekmami nastopili priznani lahkoatletični JA, med njimi državni rekorder Gubijan, ki je vršel kladivo 53,42 m, kar predstavlja rezultat mednarodne vrednosti. Gubijan in Rebuta sta metala tudi disk.

V balkanski štafeti 800x400x200x100 so tekli: Magušar, Radulović, Račić in

Berec (CDJA Partizan) in zmagali s časom 3:33,0 pred štafeto ljubljanske garnizije, ki je dosegla zelo dober čas 3:35,0 min.

V teku na 3000 m so poleg državnega prvaka Stefanoviča in Mihaliča (CDJA Partizan) nastopili tudi lahkoatletični domače armade. Ze takoj v začetku je prešel v vodstvo Stefanovič, ki ga je v poslednjih rundah znatno povečal in zmagal s časom 8:58,0. Drugi je bil Mihalič 9:12,0, a tretji je bil Čumuri 10:06,0 min.

V krosu je tekmovalo 1500 borcev

V nedeljo dopoldne so bila tekmovalja v krosu s startom in ciljem na Kongresnem trgu. Na progi 2000 m so tekli borci, oblečeni v vojaških oblekah. Vsi so prihajali na cilj še dokaj sveži. V skupini tekačev v fizkulturni obleki je zmagal Lapuh (Ljubljana) pred Pivčicom (Postojna).

Nogometni pokal FLRJ je dar maršala Tita

Beograd, 3. nov. Maršal Jugoslavije Josip Broz - Tito je podaril prehodni pokal, ki je določen za zmagovalca v tekmah za nogometni pokal Jugoslavije, razen tega pa tudi plaketo za zmagovalno ekipo, ki bo ostala njena trajna lastnina. Ta plaketa nosi relief pokala.

Ta pokal, darilo najvišjega voditelja, maršala Jugoslavije Josipa Broza - Tita, bo prispevalo k boljšemu razvoju naših nogometnih tekmovalj, obenem pa k ogromnemu razvoju našega fizkulturnega gibanja.

V letošnjih tekmah sodeluje nad 340 nogometnih moštev.

Najboljši igralec in od FISAJ-a pohvaljeni fizkulturnik Rajko Mitič je prejel od ljubljanskega moštva Lep pokal.

CDJA Partizan (Beograd) : »Ita« (Arad) 2 : 0

Bukarešta, 2. nov. Nogometna turnirja v Bukarešti, na čast Generalne konfederacije dela in na čast »Tedna rumunsko-sovjetskega prijateljstva«, se poleg madžarskega kluba »Csepel« in najboljšega rumunjskega kluba »Ita« iz Arada ter KFR iz Bukarešte, udeležuje tudi Partizan CDJA iz Beograda. Partizan je danes igral prvo tekmo z »Ito« in ga premagal z 2:0.

V nedeljo, 9. novembra bodo igrali zmagovalci s premaganimi. Čisti dobiček s turnirja bo izročjen fondu za pomoč grškemu ljudstvu.

»Partizan bo 6. novembra odigral v Bukarešti prijateljsko tekmo proti tamkajšnjemu teamu »Ceocanula«.

Bukarešta, 2. nov. Popoldne je bila tekma med moštvom bucareških železničarjev »KFR« in »Csepelom«. Zmagal je »KFR« z rezultatom 3:1. Tekmi so prisostvovali predsednik vlade dr. Petru Groza in veleposlanik FLRJ Golubović.

Hajduk : Dinamo (Zagreb) 2 : 1 (1 : 0)

Zagreb, 3. novembra. Včeraj je bila tu prijateljska nogometna tekma med splitskim Hajdukom in Dinamom, jesenskim nogometnim prvkom FLRJ. V izredno lepi igri, kateri je prisostvovalo 12.000 gledalcev, je zaslužen zmagal Hajduk v 2:1 (1:0). Prvi gol je dal Juričkov (H), izenačil je Reich, a Andrijašević je zabil zmagovit gol.

Škofja Loka : FD Elan (Novo mesto) 3 : 0 (4 : 0)

V šestem kolu druge skupine slovenskega nogometnega prvenstva je FD Škofja Loka nastopil na domačem igrišču proti FD Elanu iz Novega mesta. Domačemu moštvu, ki je z nekoliko pomlajeno postavbo zaigralo tehnično prav dobro in z velikim poletom. Novomeščani niso bili kos in bili so visoko poraženi z rezultatom 8:0. Tekmo je vodil objektivno Glušič iz Ljubljane.

Pred jesenskim krosom

Se par dni nas loči od jesenskega krosa, na katerem bodo sodelovali tisoči in tisoči fizkulturnikov. Vsa društva naj izkoristijo še te dneve ter naj vložijo vse sile v organizacijo krosa, kajti zavedati se moramo, da bo kros pokazal moč naše fizkulture organizacije. Potrebno je, da društva takoj izvedejo zaključne priprave, ki so potrebne za najboljšo koordinacijo dela s sindikalnimi aktivni in šolami. Le na ta način bodo naši kroseri res množični. Pri tem pa moramo pred-

ŠAH

Odmevi po III. šampionatu Jugoslavije

III. šampionat Jugoslavije je za nami. Polegla se je razburkanost, lov za zadnjimi rezultati, odpadli so čisto športni momenti zanimanja, ki so pripravljali prijatelje šaha do štetja golih točk. Prišel je čas, ko bo treba iskati odgovorov na vprašanja: kakšna je bila kvaliteta partij, kakšno mesto bi po kvaliteti partij zaslužili udeleženci, koliko teoretičnih novosti je dal turnir in kakšne, skratka kakšen je izventrenutni pomen turnirja. Deloma je odgovore možno dati že sedaj, podrobneje pa bi to delo lahko opravila je turnirska knjiga, za katero bi bilo dobro, da bi izšla.

Takoj skrajša ugotovimo: od dosedanjih šampionatov je letošnji najpomembnejši. V predtekmovaljih, ki so bila letos izvedena točno po načrtu, je tekmovalo za vstop v to najvažnejšo prirediteljeve sezone več tekmovalcev kot kdaj koli prej. Skromno cenjeno čez 50.000, saj je samo JA dala čez 35.000 tekmovalcev.

Za turnir je vladalo med javnostjo izredno zanimanje. Igraleci sami in številke obiskovalcev govore, da je v tem pogledu Ljubljana presegla lanski šampionat v Zagrebu, da ne govorimo o šampionatu v Novem Sadu iz leta 1945. Mnogo so temu pripomogle deske, ki jih je drage volje posodil bratski šahovski svet Hrvatske.

Dalje je pokazal letošnji šampionat visoko teoretično pripravljenost igralcev. Številne novosti v otvoritvah bodo predmet proučevanja ne samo domačih, ampak tudi inozemskih šahistov.

Turnir je dal letos enega samega mojstra - Pavla Bideva iz Makedonije, ki gotovo temu naslovu ne bo iznevelil časti. Po kvaliteti igre spada že zdavnaj v mojstrski razred.

Turnir je pokazal, da se je splošna raven igre dvignila, številni prvovrstni tekmovalci razširilo. Borbenost na turnirju se je znatno povečala. Po dveh tretjih turnirja je kar šest udeležencev upravičeno računalo na prvo mesto. Tega na dosedanjih šampionatih ni bilo. Ni pa s tem rečeno, da je dr. Trifunović popustil. Njegova igra je ostala solidna in trdna, kot je bila, dvignili pa so se ostali.

Prvenstveni nomen letošnjega šampionata pa je prodor mladih na vsej črti. 24 letni Gligorič je priskočil na prvem mestu k 37 letnemu dr. Trifunoviću. 26 letni Puc je prehitel preizkušene velemojstre dr. Pirca in dr. Vidmarja in se uvrstil na tretje mesto, lani pa je bil na 8.-11. mestu. Ta izredni skok pomeni največje presenečenje turnirja. 22 letni Milčić je od 17. mesta skočil na 8.-10. mesto in se tako dvignil za več kot sedem mest. Približno na lanskih postojankah sta ostala 24 letni kapetan Marković in Aleksander Božič.

V celem gledano je mlajši rod šahistov napravil dober korak naprej in to je za naš šah najbolj razveseljivo.

Ce se vrnemo na kvaliteto partij in vprašanje zasluženih in nezasluženih mest, se skoraj vsa šahovska javnost, ki je turnir podrobneje zasledovala, strinja z ugotovitvijo, da sta dr. Trifunović in Gligorič svoje mesto zaslužila.

Odlike dr. Trifunovića so: izborna poznanje teorije otvoritev, skoraj nepogrešljivo obvladanje končnic, predvsem pa velika sposobnost speljati srednjo igro v dobljeno končnico ali v končnico z znatno prednostjo. Vse to mu zadošča, da s strogo znanstveno igro brez posebnih komplikacij s sigurnostjo nabira točke od kola do kola. Njegov način igre mu zagotavlja na vsakem turnirju visoko mesto.

V igri Gligorića je bilo manj dognanosti, manj teoretične izkušeneosti razen v slovanski obrambi, za katero je pravi strokovnjak, toda bilo je v njegovi igri mnogo več poleta mnogo več podjetnosti, ki ga je res tu in tam vodila preko roba sigurnosti, ki pa mu je zato dala marsikatero celo točko. Gligorič ima največ celih zmag, deset po številu, pred Trifunovićem, ki jih ima devet, in Tomovičem, ki jih ima osem. Če izboljša prehod od

srednje igre na končnico, s katerim ga je Trifunović vse doslej stavljal pred nepremagljive težave, bo s svojim prirojenim darom za pozicijo in za iniativno igro lahko dosegel na največjih turnirjih največje uspehe.

Ze dejstvo, da je Puc pripravil presenečenje s svojim skokom na tretje mesto, je deloma med konkurenti, pa tudi med nekaterimi gledalci vzbudil mnenje, da je dosegel uspeh po sreči. Celo eden od karikaturlistov ni pozabil opremiti njegove slike s podkvo - znamenjem sreče. Za letošnji turnir to znamenje nikakor ne drži. Pucov uspeh je popolnoma zaslužen. Kot izrazit kombinatorec igralec je lansko leto v Zagrebu veljal za slovenskega Morphyja. Kritika mu je takrat svetovala, naj igro konsolidira. Sledil je nasvetom, se poglobil v teoriji in prešel na igro, v kateri ni bilo več hazardnih kombinacij in sploh ne sumljivih potez. Ko je tako samokritično izboljšal svoj način igre, uspeh ni izostal. Na treh turnirjih v Pragi, v Skoplju in v Ljubljani je izgubil vsega skupaj eno partijo. Na šampionatu samem je ostal edini neporažen. Kot šahist, ki mu kombinacijska igra ni tuja, ki pa ume vnesti vanjo tudi suho strogo pozicijsko presojanje, bo imel na bodočih turnirjih še večkrat besedo med vodečimi.

Velemojster Vasja Pirc je zasedel četrto mesto. Malenkostna sprememba nasproti lanskemu letu. Po igri pa je igral na letošnjem turnirju brez dvoma boljše kot lani. Da ni večjega končnega efekta, je vzrok partija z Gligoričem, ki je pomenila zanj pravo usodno preokretnico. Z odlično igro v otvoritvi je stal tik pred zmagi, ki bi značilno spremenila nadaljnji tok turnirja. Dejstvo, da je ni izkoristil, mu je vzelo poleta tudi v nadaljnjih kolih. Kot mojster z izredno finim čutom za pozicijo in otvoritve bo na vsakem turnirju pomenil močten steber turnirske sestave. Subtilnost njegove igre pa utegne biti vzrok, da njegovo mesto morda ne bo vedno v skladu z znanjem, vendar bodo kot doslej služile njegove partije za vzorec najboljšim teoretikom sveta.

Dr. Vidmar je pokazal tako svežo in lepo igro, da mu je celo stari konkurent Kostić priznal z besedami: »Čini mi se, da je na ovom turnirju doo najbolju igru dr. Vidmar.« S tem je mnogo povedal. Velike izkušnje v turnirski praksi, racionalna igra, prosta vseh izkrivljenosti in neregularnosti je vsakega globljeje poznavalca šaha navduševala. Če je zasedel samo peto mesto, je temu kriv deloma izreden slučaj, da v partiji z Gruberjem kljub figuri več zaradi posebne pozicije ni mogel zmagati, in pa udeležba Tomovića. Tomovič je namreč s svojo zamotano brezkompromisno igro pravo nasprotje dr. Vidmarja in ni slučaj, da je dvoboj med njima že trikrat končal z zmago Tomovića.

Ce kdo od udeležencev ni zadovoljen s svojim mestom, velja to za Tomovića. Toliko truda, kot je vložil on v pripravo za turnir, toliko volje do zmage, kot je vlagal v partijah, ni zlepa pokazal kdo od udeležencev. V prvi polovici turnirja je bil s tem v skladu tudi njegov uspeh. Potem pa so prišla tragična tri kola, v katerih je spregledoval cele figure. Teško je reči, kako naj odpravi take usodne napake, škoda je le, da mojster s takim znanjem in s tako prodorno igro do sedaj ni mogel dokazati svoje visoke kvalitete tudi po zunanem uspehu. Med šahisti velja za enega najboljših teoretikov. V ostalem bo na vsakem turnirju dobrodošel gost, javnost z užitkom spremlja njegove partije, v katerih vse živi in vre in ki se le redko končajo z remijem.

S Tomovičem je delil mesto inž. Vidmar. Igral je sprva mlačno in nesigurno. Proti koncu pa se je vse bolj in bolj dvigal in v partiji zadnjega kola z Milčičem igral eno svojih najboljših iger. V primeri s tekmovalci, ki so ga prehiteli, bo potrebnou, da izboljša poznanje teorije. Kot črni se je v otvoritvah stalno boril za izravnano igro, kar se teoretičnemu, dobro pripravljenemu igralcu ni treba. Vsekakor gre njegova črta uspeha navzgor.

S tem je lista nagrajencev zaključena. Odveč bi bilo uporabljati običajen način opravičevanja ostalih, da imajo kvaliteten igro, da so talentirani itd., da pa so neki zunanji razlogi preprečili dosego boljših mest. Kaj ni dovolj, da zasluži vseh 18 igralcev, ki so si priborili med 50.000 tekmovalci vanj vstop, polno priznanje? Ob upoštevanju tega dejstva ni treba nikomur iskati opravičil, da ni zasedel višjega mesta. Borilo se je 18 najboljših šahistov in med 18 najboljšimi nima pomena delati razlik. Pomislimo samo na Kostića, ki je zaključil turnir na dnu tabele in vendar je v turnirju mnogo doprinesel. Njegove teoretične novosti v partiji z Gruberjem in v partiji s Pircem bodo gotovo vključene v vsak boljši učenik otvoritev. Sploh lahko rečemo, da bo dajal v teoretičnem pogledu letošnji šampionat še dolgo plodne sadove. V propagandnem pogledu je pa sploh neprecenljiv.

Balkanski šampionat v šahu se je začel

Sofija, 3. nov. Včeraj ob 15. uri se je slovesno začel balkanski šahovski šampionat, v katerem sodelujejo predstavniki Rumunije, Bolgarije, Jugoslavije in Madžarske. Albansko moštvo še ni prispelo na tekmovalje. Ob 16. uri se je pričelo prvo kolo, v katerem nastopa madžarsko moštvo proti Bolgariji, rumunsko pa proti Jugoslaviji.

Vremenska napoved za torek 4. novembra: oblačnost in možnost manjših padavin, popoldan izboljšanje.

Enajstorica Beograda, ki je v soboto premagala ljubljansko reprezentanco s 3:0.

Tekmovalcem avgustovega in decembrskega roka

Mestni center tekmovalja za fizkulturni znak obvešča, da se za omenjene tovariše zaključil rok šele 20. novembra zato naj nadaljujejo s tekmovaljem.

Množično polaganje norm bo v torek, 4. novembra 1947 od 2. do 5. ure in 40 iz lahke atletike - prostih vaj in teoretičnih izpitov na igrišču Enotnosti v Tivolju.

Mestni center - Ljubljana.

Slovensko nogometno prvenstvo - druga skupina

V nedeljo so za nogometno prvenstvo Slovenije v II. skupini odigrali naslednje tekme:

V Litiji je domača enajstorica premagala moštvo Postojne s 3:2 (1:1).

Na Jesenicah je FD Gregorič premagal Mursko Soboto s 4:3 (2:2).

V Kranju je moštvo Udarnika premagalo FD Gorico s 4:1 (3:0). Za prvenstvo Gorenjske je drugo moštvo Udarnika premagalo drugo moštvo Gregorič s 2:0 (0:0).

Vodja ljubljanske reprezentance Pupo je prejel od beograjskega moštva zastavico.

Nogometni pokal FLRJ FD Šibenik : Garnizija Ljubljana 3 : 2 (1 : 1)

Ljubljana, 2. novembra. V okviru športnih prireditelj domače armade je bila danes na Stadionu nogometna tekma za pokal FLRJ med moštvom Šibenika in moštvom ljubljanske garnizije. Zmagalo je moštvo Šibenika z rezultatom 3:2 (1:1).

Na igrišču se je zbralo okrog 2000 gledalcev, ki so imeli priliko prisostvovati med odmorji tudi tekmam v lahki atletiki. (Rezultate lahke atletike objavljamo na drugem mestu.)

Obe moštvi sta pričeli z nervozno igro. Moštvo Ljubljane se je hitreje znašlo in že v 13. minuti je levo krilo Erak zabil prvi gol. Domači igralci so po tem голу močno popustili in dovolili igralcem Šibenika, da so v 39. minuti po Kalšanu rezultat izenačili, ki se ni menjal do konca prvega polčasa.

Po odmoru pa so igrali igralci Šibenika še z večjo voljo in že v 16. minuti prišli v vodstvo po Frigaroviću, ki je iz treh metrov z ostrim strelom zabil gol. Kalšan pa je nato zabil v 24. minuti še tretji gol za Šibenik. Igralci garnizije so se hitro zbrali ter so takoj po Kočevarju znižali na 3:2. Obrambi obeh moštev sta poslednjih 20 minut požrtvovalno odklanjali ostre in tudi nevarne strele obeh prodornih napadov.

Šibenik je svojo zmago popolnoma zaslužil. Najboljša moža v moštvu sta bila vratar Bašić in srednji napadalec Kalšan.

Moštvo garnizije je tekmo izgubilo zato, ker je igralo zelo nepovezано. Ugajala sta zlasti oba branilca Lolič in Foser. Sodil je Krajnc iz Zagreba zelo dobro.

Moskovski Dinamo je premagal Göteborg s 5:1

Včeraj je moskovski Dinamo že drugič zmagal na Švedskem. V Göteborgu je premagal pred 30.000 gledalci istoimensko moštvo z rezultatom 5:1 (3:0). In ne samo s 3:0, kakor smo včeraj pomotoma poročali. Dinamo je igral v isti postavi. Dajboljši igralci so bili bek Petrov, levi krilec Milavkin in v napadu obe krili Trifimov in Djomen. Pri Švedih je bil najboljši vratar. Sodil je zelo dobro Šved Eklund.

Moštvo ljubljanske reprezentance pred tekmo proti beograjski reprezentanci.

Referat generalnega sekretarja KP Francije M. Thoreza

Enotnost delavcev in demokratov vseh držav bo zmagala v boju proti imperializmu

Pariz 5. nov. (Tanjug.) Na seji CK Komunistične partije Francije je generalni sekretar KP Francije Maurice Thorez podal obširen referat, v katerem je prikazal politični položaj na svetu in v Franciji. Thorez je ob pričetku naglasil dvoje važnih dogodkov, občinske volitve v Franciji in konferenco devetih komunističnih partij na Poljskem.

O izidu občinskih volitev je izjavil, da le-te dokazujejo:

»Naša Partija lahko z gotovostjo gleda v bodočnost, ker je tretjina Francozov in Francozinj potrdila svojo nerazdružno povezanost s Komunistično partijo, kljub ogorčeni antikomunistični kampanji, ki so si ji pridružili vsi od socialistov do najhujših reakcionarjev, in kljub volivnemu zakonu, ki je bil naperjen izključno proti nam.«

Nato je omenil, da so v mestih z nad 9000 prebivalci dobile liste Komunistične partije 30,63% glasov, kar potrjuje, da je Komunistična partija še nadalje najmočnejša stranka v državi. Naglasil je, da ima Partija — po uradni statistiki — vodstvo v občinah, ki imajo nad 4000 prebivalcev, in da se je, na splošno vzeto, pri volitvah povečalo število volivcev, ki so izkazali zaupanje komunistom, in tudi število izvoljenih kandidatov Komunistične partije.

De Gaulleova koalicija socialne in politične reakcije

»De Gaulle,« je nadaljeval Thorez, »je izkoristil katastrofalno politiko Ramadiero-rove vlade. Izkoristil je težave vseh vrst, da bi uresničil cilje svoje avanturistične politike. Pod temi pogoji mu je uspelo zbrati okrog sebe vse elemente socialne in politične reakcije. To je koalicija vseh mogočih egoizmov in apetitov, ki se seveda skriva pod krinko navidezne vdanosti splošni blaginji, to je z eno besedo fašizem. Dejstvo, da je prilegnila ta koalicija dober del nezadovoljne in omahljive drobne buržoazije, govori o nevarnosti, ki grozi republikam in delavskemu razredu, to nevarnost pa bi bilo nepravilno podcenjevati.«

Thorez je poudaril, da je izšla socialistična stranka iz volitev oslabiljena in je rekel, da je bilo narodno-republikansko gibanje glavna žrtev generala de Gaullea in da je izgubil prejšnjo podporo katoliške cerkve. »Kardinal in škofje, do večeraj navdušeni petainovci, so zdaj glasovali za svojega novega mesijo — de Gaulla. To je popolnoma v skladu z orientacijo Vatikana, čigar odnosi z ameriško vlado so dobro znani.«

Bistvene spremembe v mednarodnem položaju

Precejšen del svojega referata je Thorez posvetil konferenci devetih komunističnih partij na Poljskem. »Neprecenljiva zasluga Komunističnih partij je v tem, da so pojasnile delavcem-demokratom in vsem prijateljem miru na svetu bistvene spremembe, ki so nastale v mednarodnem položaju. Vsak delavec in vsak prijatelj miru bi moral proučiti referat tovariša Zdanova in vsakdo bo moral z zadovoljstvom ugotoviti, da je dala slavna Boljševiška partija, partija Lenina-Stalina odločilen prispevek k odločitvi problemov, ki se postavljajo pred delavce vsega sveta.«

Sovjetska zveza je odigrala odločilno vlogo v borbi in zmagi svobodoljubnih narodov nad fašističnim napadalcem, kar je prineslo Sovjetski zvezi novo silo, avtoriteto in še večji ugled. Ta borba je pripeljala k temu, da se je znatno okrepla demokracija in delavsko gibanje na svetu.

Sovjetska zveza in države nove demokracije proti ameriškim imperialističnim načrtom

Nato je Thorez prikazal progres socializma in demokracije na svetu po drugi svetovni vojni in s tem v zvezi slabitev kapitalističnega sveta. Ko je poudaril, da so samo ZDA izšle iz vojne znatno ojačene in da so ameriški kapitalisti prišli med vojno do bajnesovnih profitov, je Thorez uglasil, da si nameravajo ameriški kapitalisti sedaj zagotoviti nova tržišča za plasiranje svojega blaga in svojega kapitala.

Uresničenje imperialističnih načrtov o svetovnem gospostvu — je nadaljeval Thorez — naleti na resno zapreko — na Sovjetsko zvezo in države nove demokracije, pa tudi na delavce vseh držav, v številni semkaj tudi ameriške države, ki ne želijo nove vojne za račun izkoriščevalcev. Zaradi tega podvzema ameriška reakcija novo križarsko vojno proti Sovjetski zvezi in državam nove demokracije. Kakor nekdanji Hitler tako tudi danes zakrivajo ameriški pretendentni na svetovno gospostvo svojo ekspanzionistično in vojnouhujskaško politiko s plaščem antikomunizma.

Ameriški imperialisti podpirajo vse, kar je reakcionarno

Thorez je nato naglasil tradicionalno politiko miru, ki jo izvaja Sovjetska zveza, in je poudaril kot njej nasprotno tako imenovano Trumanovo doktrino. »Trumanova doktrina pomeni namero ZDA, da vzpostavijo ameriška oporišča v vzhodnem delu Sredozemlja. Ta doktrina sestoji v podpiranju reakcionarnih režimov v Grčiji in Turčiji in v širjenju stalnega pritiska na države nove demokracije, nato v podpiranju vseh reakcionarnih elementov v teh državah ter v poskuših, da bi se zaviral ekonomski razvoj in industrializacija ljudskih demokracij.«

»Prav tako namerava Marshallov plan postaviti države nove demokracije pod kontrolo imperialistov. Ta načrt je stroj, ki je naperjen proti narodom, stroj, ki se skriva za etiketo antikomunizma.«

Maurice Thorez je nato navedel ameriške načrte za obnovo nemške industrije in vedno večje podrejanje Francije ZDA.

»Ameriška intervencija v naše notranje razmere zavzema tak obseg, ki vsakogar osuplja,« je rekel Thorez, »ameriški vodilni krogi, senatorji in drugi parlamentarci, vsi trgovci z žvečilnim gumijem pa se niti ne trudijo, da bi prikrili svoje namere. Ameriški imperialisti podpirajo pri nas vse, kar je reakcionarno. Trošijo milijone in milijone pri poskuših, da prizadenejo udarec Generalni konferenciji dela; v ta namen so ustanovili v Parizu poseben biro. Ti poskusi pa so ostali brezuspešni. Ves svet ve, da so bili komunisti izključeni iz vlade na ukaz Američana.«

Izdajstvo socialističnih voditeljev

Thorez je nato očrtal vlogo socialistične stranke pri podpiranju ameriških načrtov in je rekel:

»Očitno je, da ne bi imeli načrti ameriških imperialistov, ki so preračunali na zaslužjevanje naše države, nobenega uspeha brez podpore socialistov, predvsem pa Bluma in Ramadiero. Pretenzije socialističnih voditeljev, da bi formirali »streljo silo«, pomenijo dejansko cepitev delavskega razreda in izkazovanje pomoči reakciji.«

Na ugovore socialističnih voditeljev, da je »Komunistična partija izvršila izbiro med bivšimi zavezniki,« je Thorez odgovoril:

»Ne, nikdar nismo zbirali. Od prvega dne našega obstoja — pri tem bo čez nekaj dni 30 let, smo vedno bili zvesti in vdani prijatelji Sovjetske zveze. To smo ostali tudi v najtežjih urah, dogodki pa so pokazali, da smo imeli prav. To homo ostali vedno, ker se glo-

Resolucija CK Komunistične partije Francije

SKLEPI KONFERENCE DEVETIH EVROPSKIH KOMUNISTIČNIH PARTIJ SOGLASNO SPREJETI

Po referatu generalnega sekretarja Mauricea Thoreza so se udeležili razprave številni člani CK. Ob koncu je imel Thorez zaključni govor, v katerem je strnil potek dvodnevnega razpravljanja. CK Komunistične partije Francije je sprejel deklaracijo devetih komunističnih partij in predlog o ustanovitvi Informacijskega biroja v Beogradu. Za delegata v Informacijskem biroju je določil CK Jacquesa Duclosa in Etienna Fajona. Na zasedanju je bila sprejeta resolucija, ki pravi med drugim:

»Rezultat občinskih volitev potrjuje zmogovitni odpor Komunistične partije Francije na napade, ki so jih proti nji podvzemale tako mednarodna reakcija kakor tudi koalicija pomočnikov mednarodne reakcije v Franciji. Uživajoč velikansko zaupanje večine delavskega razreda in ene tretjine prebivalstva države, je izšla Komunistična partija iz teh volitev kot osnoven branik francoske neodvisnosti in demokracije.«

CK Komunistične partije Francije enodušno sprejema sklepe nedavne konference devetih evropskih komunističnih partij, pa tudi oceno, ki jo je dala devet komunističnih partij o mednarodnem položaju.

Zrtvujoč neodvisnost Francije so stranke in ljudje, ki vladajo državo, posebno pa Ramadier in socialistična stranka, vrgli našo državo v naročje ameriškega imperializma.

Antikomunistična orientacija vladnih strank je koristila generalu de Gaulleu, ki deli z Ramadierom vlogo prvega sluga ameriškega imperializma. Izdaja voditeljev socialistične stranke, ki so nastopili kot odločni sovražniki enotnosti delavskega razreda in zveze republikancev in kot organizatorji sramotnega zavezništva z de Gaulleovim gibanjem je dala zmedenemu generalu ohranitev pri napadu na demokratične pridobitve.

Tako ustvarjen položaj je zelo nevaren. Pred naš narod se je postavil zelo nujen in važen problem, da se vzpostavi narodna neodvisnost in zagotovijo republikanske pridobitve. Narodna neodvisnost ali podrejenost inozemstvu, demokracija ali fašizem — to sta dve plati enega in istega problema.

Pod temi pogoji moramo razkrinkavati tako imenovano politiko »strelje sile«, ki jo pridiga vodstvo socialistične stranke pod geslom, naj se držijo na enaki oddaljenosti i komunisti i fašisti. S tem manevrom skušajo prikriti že gotov sporazum med socialisti in »degaullisti« v bistvenih vprašanjih: servilnosti nasproti ameriški imperializmu in v notranji borbi proti komunistu.

CK Komunistične partije Francije poziva vse komuniste, naj se postavijo na čelo gibanja vseh Francozov, ki jim je pri srcu neodvisnost države.

Po kritični proučitvi bilance svoje prejšnje aktivnosti, smatra CK, da je okleval s potrebno jasnostjo prikazati globoke spremembe, ki so nastale po vojni v mednarodnem položaju. To je imelo za posledico, da se je podcenjevala vloga, ki jo je izvrševala tuja reakcija v notranjopolitičnem življenju Francije, CK ni dovolj poudaril, da je bila odstranitev komunističnih

boko zavedamo, da je najbolj služiti stvari delavskega razreda, republike in Francije.«

Naloge KP Francije

O nalogah KP Francije je Maurice Thorez poudaril:

»Sveta naloga naše Komunistične partije Francije je prav v tem, da še čvrsteje kot kdaj koli prej drži v svojih močnih rokah zastavo borbe neodvisnosti in nacionalne suverenosti naše države.«

Kljub nasilju in splošni ofenzivi na našo partijo smo trdno ostali na položajih in pod našo zastavo se je zbrala večina delavskega razreda in veliko število kmetov, obrtnikov in nameščencev. Pokazali smo, da je naša partija zares sposobna zbrati, organizirati in povesti v borbo proti reakciji vse Francoze, ki so pripravljeni braniti narodno čast in neodvisnost. Mi pa ne zapiramo oči pred našimi napakami in slabostmi.«

Ko je Thorez znova poudaril, da grozi državi nevarnost od reakcije z de Gaulleom na čelu in naglasil, da lahko samo vlada, ki bi se opirala na delavski razred, prekrži te načrte, je zaključil svoj referat z besedami:

»Sile reakcije v Franciji in sile imperialistov ter vojne so velike in aktivne. Vendar so sile delavskega razreda, demokracije in mira v Franciji in na vsem svetu še večje in močnejše. Tudi zmaga bo njihova, če bodo vedeli, da se združijo in borijo čvrsto in vztrajno. Glavna nevarnost za delavski razred — je rečeno v deklaraciji devetih partij — je danes v podcenjevanju lastnih sil in precenjevanju sil nasprotnika.«

Centralni komite, vsa naša partija, ogromne množice Francozov in Francozinj, ki so na tako jasen in odločen način potrdili svoje zaupanje v našo Partijo, prav tako mislijo. Vsi smo pripravljeni še bolj strniti naše vrste, da bi na podlagi antiimperialistične in demokracijske borbe zbrali okrog sebe vse rodoljubne sile našega naroda. Naša stvar je pravična in bo zmagala.«

ministrov iz vlade v maju 1947 samo navadna izvršitev ameriškega ukaza.

CK naglašuje, da stoji nasproti heterogenemu bloku fašizma in njegove podrejenosti inozemstvu ogromna sila delavskega razreda in pristašev demokracije in narodne suverenosti. Delavski razred Francije dokazuje svojo silo v zmogovitih akcijah, ki jih sedaj vodi.

Komunistična partija Francije pozdravlja pobudo Generalne konfederacije dela, da se zberejo vse republikanske sile in ustvarijo na široki bazi Komiteje obrambe republike pod vodstvom sindikatov.

Partija poziva vse delavce, komuniste, socialiste, katolike, vse republikance in vse rodoljube, da se združijo pod okriljem teh komitejev v vsakem podjetju, v vsakem mestu in v vsaki vasi, da bi se prizadejali poraz reakciji, da bi se onemogočili vsak udarec, ki bi imel za cilj diktaturo, da bi postala Francija zopet gospodarsko in politično neodvisna.«

Z VSEGA SVETA

PRAGA. — Minister za narodno obrambo armijski general Ludvik Svoboda je v navzočnosti načelnika generalnega štaba češkoslovaške armade generala Boceka in veleposlanika FLRJ v Pragi dr. Darka Černeja odlikoval vojaškega atašee FLRJ v Pragi generalnega majorja Miladina Ivanovića z zvezdo II. stopnje reda Belega leva za zmago. Generalni major Miladin Ivanović je bil odlikovan za zasluge v borbi proti skupnim sovražnikom.

LONDON. — »Daily Worker« objavlja poročilo Čangkajskove vlade, da je ljudska demokratična armada Kitajske osvobodila Jenan.

PARIZ. — »Humanité« objavlja seznam departmajev, v katerih je Komunistična partija dobila na desetine novih mest v občinskih svetih. V departmaju Borgoigne se je število izvoljenih občinskih svetnikov komunistov povečalo od 274 iz leta 1945 na 652. V občini Manche se je število svetnikov komunistov povečalo od 12 na 34. Slične uspehe je KP dosegla tudi v drugih občinah.

NEW YORK. — »Reuter« poroča, da je Generalna skupščina Združenih narodov soglasno sklenila, da se bo v bodoče 24. oktober, ko je stopila v veljavo Ustavna listina, praznoval kot »Dan Združenih narodov.«

SOFIJA. — Velika tovarna cementskega »Vulkana« ena izmed največjih tovarnov nove domovinsko-frontovske Bolgarije, je začela obratovati. Letno bo proizvedla 300.000 ton cementsa, medtem ko je dosedanja letna proizvodnja cementsa v Bolgariji znašala komaj 200.000 ton.

DUNAJ. — Izmed komisij, ki zbira »razseljence«, sta prišli po pogodbi med kanadsko vlado in mednarodno organizacijo za begunce dve komisiji v Avstrijo, ki sta pričeli zbirati v britanski in ameriški okupacijski coni »razseljence« za delo v Kanadi.

LONDON. — AFP poroča, da je 5000 rudarjev v walleških rudnikih sklenilo stopiti v stavko, ker so nezadovoljni s potekom pogajanj o mezdah med kongresom Trade unionov in državno upravo za premost. Zaradi te stavke bo Velika Britanija izgubila dnevno 5000 ton premoga.

ZAPISKI

O razburjenem žolču rimskega radia

Besede jugoslovanskega delegata dr. Beblerja na seji političnega komiteja Generalne skupščine OZN v razpravi o sovjetski resoluciji, ki so bile izrečene na račun vojnouhujske propagande in profašističnega pisanja dela italijanskega tiska, so po vsej priliki šle na jetra in žolč sotrudnikom radia Rima, ki se niso mogli odreči priložnosti, da še pred koncem debate o tem vprašanju vzamejo v obrambo italijanske vojne hujskače in jih skrivajo pod plašč toliko opevane »svobode tiska«, ki se ga je, kot je znano, v debati tako brezuspešno posluževal predvsem ameriški delegat senator Austin, da bi obvaroval občutljivega in razdražljivega Dullesa ter neuspelega bivšega zunanjega ministra Byrnesa.

»Zal nam je, da je prišlo do tega napada, ki je bil iz številnih razlogov neupravičen,« je s prefinjeno in blinjeno žalostjo poročal rimski radio 28. oktobra v oddaji za Jugoslavijo ter zanosno in užaljeno nadaljeval: »Predvsem je treba vedeti, da je italijanski tisk popolnoma svoboden in da more vsak list popolnoma svobodno prejsati dogodke, kakor to smatra za najboljšje. Razen tega ne more nihče italijanskemu tisku prepovedati njegove demokratične pravice, da brani italijanske interese in italijansko stališče, kakor to on misli, da je najboljšje. Zaradi tega ni nihče pooblaščen, da žali in napada svobodo italijanskega tiska.« Tako radio Rim.

Nimamo namena še posebej dokazovati sotrudnikom rimskega radia, da pojem »svobode tiska« ne vključuje tudi možnosti nezbrdane vojnouhujske propagande, ker je o teh straneh dovolj jasno povedal sovjetski delegat Višinski.

Toda če že govori rimski radio o »obrambi italijanskih interesov«, potem si dovoljuje ugotoviti, da hujskanje na muslimanijevsko vojno avanturo proti Jugoslaviji, pisanje o »piščančjih možganih Slovanov«, pozivanje na vojno proti Sovjetski zvezi itd., itd., pač ni v interesu italijanskega ljudstva, ampak samo v interesu prekooceanskih dolarskih pokroviteljev, ki nikakor ne žele, da bi Italija in Jugoslavija vzdrževali dobre sosedske odnose.

Radio Rim bi napravil bolje, če bi v svojih oddajah ter poročilih o delu Generalne skupščine OZN vsaj deloma poročal o jugoslovanski resoluciji glede vojnih zločincev. Potem bi moral zabeležiti tudi to dejstvo, da do danes ni bil jugoslovanski oblastem izročen še niti en sam italijanski vojni zločinec, da se na primer spomini vojnega zločinca generala Roatte nemoteno tiskajo in širijo — vse v znamenju »svobode tiska«.

Medtem ko radio Rim v skrbeh za »italijanske interese, demokratične pravice in svobodo tiska« brani vojne hujskače in književniško dejavnost vojnih zločincev, pa previdno molči o naslednjih besedah dr. Beblerja: »Jugoslavija je prepričana, da bo izročitev in pravično kaznovanje italijanskih vojnih zločincev koristno za italijansko ljudstvo. Ljudje, ki jih zahteva Jugoslavija, niso samo naši sovražniki, ampak tudi sovražniki italijanskega ljudstva.«

Zato nas tako poročanje rimskega radia samo utrjuje v prepričanju, da so besede dr. Beblerja zadele v živo in da so rimskemu radiu »italijanski interesi« danes istovetni z interesi ameriških imperialistov in vojnih hujskačev.

Razprava proti voditeljem nacional-carinistične stranke

Proces proti vodji zarotniške organizacije Maniju in njegovim sodelavcem je dokazal zveze s predstavniki ameriškega vohunstva

Bukarešta, 3. novembra (Tanjug.) Pri nadaljevanju razprave proti nacional-carinističnim zarotnikom na čelu z Julijem Manijem je bilo končano zasliševanje obtožencev, ki so med zaslišanjem s svojimi zagovori potrdili vsako podrobnost obtožnice. Ti zagovori in zaupni arhiv Manija, zapisniki tajnih sestankov voditeljev nacional-carinistične stranke z ameriški vohuni, načrt organizacije nacional-carinistične vojske ter drugi dokumenti — so ogromno dokazno gradivo, ki ga niti Maniu niti Mihalak ne moreta zanikati.

Posebno zanimanje je povzročil zaupni arhiv obtoženega Manija, ki popolnoma razkrinkuje protidržavno in protiljudsko delavnost Maniana in njegovih sodelavcev v državi in v inozemstvu in dokumentarno odkriva načrte ameriških imperialistov o izkoriščanju nacional-carinističnih zarotnikov v Rumuniji, kakor tudi izdajalskih bivših kmečkih voditeljev iz Jugoslavije, Madžarske in Bolgarije za dosego svojih imperialističnih teženj.

Soočnje, ki se je začelo okrog 2. polnoči, ni trajalo niti eno uro. Maniu je priznal, da je sestavil neki tekst, ki so ga našli v njegovem arhivu in ki se nanaša na vprašanje Maniana, ki ga je poslal šefu ameriške misije v Bukarešti Burtonu Barnu glede pomoči ZDA nacional-carinistični vladi, ki naj bi se sestavila v emigraciji. Maniu je končno priznal svojo namero, da sestavi zarotniško vlado v inozemstvu, kar je deslej odločno zanikal.

Obtoženi Mihalake je priznal, da je orožje, ki so ga našli v njegovi hiši, njegova lastnina. Obtoženi polkovnik Stojca navaja, da se je spoznaval z obtoženim Pecunescu, naj imajo zarotniške vojaške organizacije okoli 2 do 3000 oficirjev.

Obtoženi Serdic je v svojem zagovoru dodal, da je Maniu nekoč v pogovoru z ameriškim novinarjem Lavrensom izjavil, da »edino Rumunija nudi odpor Sovjetski zvezi« ter da ji morata Anglija in Amerika čim prej pomagati.

»SVOBODNA ŠPANIJA« POZIVA K SOLIDARNOSTI S ŠPANSKIMI PARTIZANI

Francoske oblasti so poostrele teror tudi nad mirnim prebivalstvom

Madrid, 3. nov. (Tanjug.) Radio Pireneica — postaja svobodne Španije — je poslala poziv španskemu ljudstvu, vsem republikancem, komunistom, socialistom in tudi vsem antifrankistom, naj organizirajo 7. novembra — na dan obletnice slavne obrambe Madrida leta 1936 — množične demonstracije proti Francovemu režimu in izrazijo svojo solidarnost s političnimi zaporniki in heroji gibanja odpora.

Nadalje poroča radio Pireneica, da se španski partizani uspešno bore proti Frankistom v območju Levanta.

Da bi Francove oblasti zastrašile prebivalstvo in kaznovale družine, katerih sinovi so v vrstah odporneškega

gibanja, so pričele prisilno preseljevati prebivalstvo v teh krajih. Velikansko število mirnega vaškega prebivalstva so odpeljali v Teurel, da bi se očistile teren za vojaške operacije proti partizanom.

Nove represalije so podvzeli tudi proti zapornikom in aretirancem. V zaporu Alcala de Henares je bil ubit znani borec za svobodo Juan Garcia in voditelj španske republikanske mladine Julio Navas. Iz istega zapora je bil baje odpeljan v »neznano smer« vidni španski rodoljub Augustino Zoroa Sanches. V republikanskih krogih so zelo ogorčeni zaradi tega najnovjega terora Francovega režima ter obstoja bojazen, da bodo frankisti likvidirali Zoroa Sanchesa brez obsojbe.

Systematičen teror izvajajo tudi nad mirnim prebivalstvom. Francovi legionarji še nadalje ubijajo kmete, pri tem pa uporabljajo zločinski zakon, ki jim daje pravico, da lahko streljajo brez opomina z izgovorom »poskusa bega«.

V Almeriji so samo v zadnjih nekaj dneh pobili 48, v pokrajini Palancar pa 45 kmetov.

Dopisi »Ljudski pravici«

Stoodstotna izpolnitev obveznosti v proslavo Oktobrske revolucije

Člani sindikalne podružnice pri Glavni direkciji kemične industrije LRS so se zavedali velikega pomena Oktobrske revolucije za delovno ljudstvo in so takoj pristopili k izpolnjevanju obveznosti sprejetih v času oktobrskega tekmovanja. Tako so bila dosedaj organizirana tri predavanja o poteku, pomenu in pridobitvah Oktobrske revolucije, ki so se jih člani sindikata udeležili 100%. Takoj prvo nedeljo po sprejemu obveznosti je sindikalna podružnica organizirala delovni izlet v Velenje na državno posestvo, kjer so v 252 delovnih urah izrvali, očistili, obrezali in naložili 3 vagona sladkorne pese, pobrali s površine 20.000 m² večjo količino zelja ter natrgali in spravili na določeno mesto 1700 kg jabolk.

V tem času so člani sindikata izboljšali tudi steno, ki je bil s 5 članki in 2 slikama posvečen izključno samo Veliki oktobrski revoluciji. Delavstvo in nameštenstvo je preizkusilo svoje moči tudi na strokovnem področju, in sicer pri strojepisni tekmi, ki se je udeležilo 26 tovaršev in tovarišic.

Poleg drugih manjših obvez je bila v proslavo Oktobrske revolucije izvršena tudi delovna akcija v podjetju »Donita« v Medvodah, kjer so člani sindikata opravi-

vili 82 delovnih ur. Na kamion so naložili in izločili v skladišču 10.000 kg surovega gumija, naložili in prepeljali okrog 6000 kg miške, zasuli jarek v dolžini 15 m, pri čemer so premetali 18 kubičnih metrov zemlje ter prekopalni in splanirali 30 m². Vse obveze so bile izpolnjene 100%. P. M.

»Ekspresna« naglica

13. t. m. sem sam osebno oddal na železniško postajo v Kranju ekspresno večji zaboj za Novo mesto. Ko sem se isti dan zvečer tudi sam pripeljal v Novo mesto, sem vprašal za zabojem, ki ga pa seveda še ni bilo. Drugi dan sem v trdni veri, da je zaboj že prispel, šel iz 14 km oddaljenega Mokropolja z vozom ponj. Seveda zaboja ni bilo in ga še danes ni od nikoder, ko je od tega dne minulo že štirinajst dni. Zaboj nujno potrebujem za pošiljanje izgotovljenih čevljev »Obutvi« v Kranj, s katero imam tozadevno pogodbo. Učubam vse mogoče, a do danes še nisem mogel dobiti, kje roma ta nesrečni zaboj, kje je vzrok te »ekspresne« naglice. Modic Franc.

Dopisnite v »Ljudsko pravico«

Zvezni odbor za športno letalstvo organizira instruktorski tečaj za nastavnike letenja v Zvezni pilotski šoli. Tečaj začne s delom 1. decembra 1947 in vsi, ki bodo z uspehom dokončali ta tečaj, bodo zaposleni kot nastavniki letenja od 1. marca 1948. Med tečajem je kandidatom zagotovljeno stanovanje in hrana kakor tudi individualna nagrada za vzdrževanje družin (ako kandidat koga vzdržuje, je treba priložiti prošnji tudi potrdilo ljudske oblasti). V zvezi s tem Zvezni odbor razpisuje

NATEČAJ

I. za sprejem tečajnikov v instruktorski tečaj:

- Priložiti je treba:
1. Prošnjo, v kateri mora biti navedeno, koliko skupnih ur letenja ima in katera letala je vozil.
  2. Osebni življenjepis, ki mora obsegati kratek pregled življenja in kjer je treba obsežnejše obrazložiti dobo od 1941 do osvobodjenja kakor tudi, ali je bil v J. A. in kje je dokončal pilotažo.
  3. Potrdilo o članstvu v eni množičnih organizacij kakor tudi mišljenja o sprejemu kandidata v tečaj za nastavnike letenja.

II. za sprejem avio-mehaničev v Zvezno pilotsko šolo:

- Priložiti je treba:
1. Prošnjo, kjer je treba navesti, kakšna dela je opravljal in kje je služil kot avio-mehanič.
  2. Osebni življenjepis (kot pod točko I. štev. 2.).
  3. Potrdilo o članstvu ene množičnih organizacij in mišljenje o njegovih dosedanjih uspehih.

Vse zgoraj navedene podatke je treba poslati s prošnjo Zveznemu odboru za športno letalstvo, Beograd, 7. jula br. 26/1, najpozneje do 15. novembra 1947.

Zvezni odbor za športno letalstvo.

Objava

Na kmetijski šoli v Ložah pri Vipavi sprejememo 11 učencev — mladincev. Pouk na šoli traja eno leto. Pouk in prehrana brezplačna. Tovariši, ki imajo veselje do kmetijstva, naj nemudoma pišejo in sporoče svoj naslov na:

»Uprava kmetijske šole Lože pri Vipavi«

Iščemo:

normirca,
izvežbano
administrativno moč,
knjigovodje,
računovodje,
gradbenega tehnika

Ponudbe poslati na
Direkcijo Mestnih gradbenih podjetij
Kranj.

Za takojšen nastop iščemo:

trgovskega pomočnika
za oddelek za usnje in
čevljarske potrebščine,
skladiščnika,
železninarja-pomočnika,
knjigovodjo (-kinjo)
z znanjem pocenotnega
knjigovodstva,
pisarniško moč

Okrajni magazin Škofja Loka

Gorenjsko
gozdno gospodarstvo - Bled
potebuje takoj

za svoje prodajno-nabavne gozdne
magacine v Kranju in na Bledu

dve poslovodji,
več nakupovalcev
in prodajalcev

KUPIMO

železne peči

Ponudbe na
INSTITUT ZA ELEKTROVEZE,
LJUBLJANA
poštni predal 247, telefon 44-15.

SPREJMEMO TAKOJ

2 kleparska
pomočnika

Plača po dogovoru

MLO Instalacije, kleparstvo, CELJE

Potrebujemo za takoj

statističnega
risarja

po možnosti s prakso.

Ponudbe poslati na

Glavno direkcijo tekstilne industrije
LRS, Ljubljana, Knafljeva ulica 13.

ZAHVALA

Ob teški izgubi, ki nas je
zadela ob smrti našega

LADOTA KOVAČA

se iskreno zahvaljujemo tov.
dr. Cestniku, zdravniku v zdravi-
lišču za pljučne bolezni v To-
polščici, ki je posvetil vso skrb
umrlému. Enako velja naša
globoka hvaležnost stremnemu
osebju na oddelku »Vesna« za
vso njihovo skrb in nego.

Naša zahvala naj velja godbi
rudnika Zabukovca in SKOJ-u
Zabukočca za podarjeni venec
in udeležbo pri pogrebu.

Iskrena hvala vsem, ki so ga
spremili na njegov zadnji poti
in obsuli s svetjem njegov pre-
rani grob.

Zabukovca, Maribor,
dne 30. oktobra 1947.

Rodbini KOVAČ, ANZEJ
in ostalo sorodstvo.

OBVESTILA

DNEVNE VESTI

Redni letni občni zbor SPD podružnice
Zagorje, se vrši 10. novembra ob 7. uri zve-
čer v mali dvorani Fiskalnega doma. —
Vabi odbor. 23

Odvetniška pisarna dr. Vladimir Grosman,
dr. Vladimir Šuklje in dr. Fani Grosman se
je preselila iz Gosposke ulice 3. v Ciganeto-
vo ulico 1. poleg sodišča, tel. 24-80. 4755

Povelj Skupne vaje zborov za proslavo
Oktobrske revolucije bodo danes v torek
4. novembra v I. drž. gimnaziji (realka)
Vezova ulica v naslednjem redu: mešani
zbori ob 19. uri (priljubljeni), moški zbor ob
20. uri (1. undstronie), mladinski ob 20. uri
(priljubljeni). Prosimo, upoštevajte točnost in
polnoštevilnost! — Mestni ljudsko prosvetni
svet.

Dr. Davorin Pihl, na Prevaljah, ne ordinir-
a do 22. XI. 1947. 4745

Dežurna lekarna: Centralna lekarna Tri-
mestje.

KINO

LJUBLJANA, UNION: Sovj. film »Gavro-
che« tednik Predstave ob 16.15, 18.15 in
20.15

MATICA: Sovjetski film »Mladost Maksima
Gorkoga« tednik Predstave ob 16.15, 18.15
in 20.15

MOSKVA: Sovjetski film »Admiral Nahi-
mov« tednik Predstave ob 16.15, 18.15 in
20.15

SLOGA: Sovjetski film »Neke noči« tednik.
Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15.

KOBELEVO: Jugoslovanski film »Slavica«,
tednik Predstava ob 19.30.

MARIBOR ESPLANADE: Sovjetski film
»Sovjetska Estonija«, tednik.

GRADSKO: Sovjetski film »Rodbina Oppen-
heim«, tednik.

CELJE, METROPOL: Sovjetska pravljica
»Pepelka«, tednik.

DOM: Sovjetski film »Mi iz Kronštata«, ted-
nik.

PTUJ: Sovjetski film »Stalingrad«, tednik.

Teško je le:

začeti varčevati!

RADIO

Ljubljana, Maribor in Slov. Primorje

DNEVNI SPORED ZA TOREK 4. 11.

6.00 Budalice jutranja telodvaba — 6.10
Poročila, objava programa in vremenska
napoved — 6.30 Glasba slovenskih narodov
— 7.00 Radijski koledar. Iz današnjih časo-
pisov — 7.15 Stare pesmi igra pihalni orke-
ster pod vodstvom Černekežera — 7.30 Napo-
ved časa, poročila in objave — 7.45 Glas-
nov: Stenka Razin — 12.30 Napoved časa
poročila in objave — 7.45 Glasnov: Stenka
Razin — 12.30 Napoved časa in poročila —
12.45 Zabavna glasba, mali oglaš in objave
— 13.00 Igra pihalna godba Radia Ljubljana
pod vodstvom Rudolfa Starčiča — 13.30 Fiz-
kulturalni pregled — 13.40 L. Kabalevski:
»Colas Breugnot« izvaja simfonični orkester
Njujorskega radia pod vodstvom Artura To-
scaninija — 2. D. Sostakovič: Simfonia št.
5 — Izvaja Njujorska filharmonija pod vod-
stvom Leonarda Bernsteina — 14.30 Napo-
ved časa, poročila in objave večernega sporeda
— 14.45 Četiri ure ruskih romanov — 18.00 V
dneh oktobra (Oddaja za pionirje) — 18.20
Ruske narodne pesmi — 18.40 S. Prokofjev:
Zaljubljen v tri oranže — baleina suita —
19.00 Oddaja za jugoslovanske državljane v
taboriščih za razseljene osebe v Avstriji —
19.30 Napoved časa in poročila — 19.45 Za-
bavna glasba, mali oglaš in objave — 20.00
Jedkovni pogovor — 20.10 Igrajo mali or-
kestri — 20.30 V borbi za plan — 20.45 So-
vjetske horbene pesmi — 21.00 Komorna ura
ruske glasbe. Izvajajo: Pavel Slivc, Miha
Gunzek, Franc Ževca, Karel Rupel in Otta
Ondina — 21.45 Samospevi ruskih skladate-
ljev — 22.00 Prenos vesil Zvezne postaje iz
Beograda — 22.15 Pester spored sovjetske
zabavne glasbe.

Radio Beograd oddaja v slovenščini vsak
dan: od 13 do 13.15 na kratkih valovih
31.55 m od 14.45 do 22 na kratkih valovih
49.18 m.

Natečaj za nov slovenski umetniški film

»TRIGLAV-FILM« ponovno opozarja na razpis natečaja za scenarij celo-
večernega umetniškega filma, ki se bo snemal v letu 1948.

Snov scenarija naj bo zajeta:

a) bodisi iz našega današnjega življenja, iz boja našega ljudstva za izvedbo
petletnega plana, za zgraditev novega življenja v tovarnah in industrijskih centrih,
v zadrugah, na vasi, v mestu;

b) bodisi iz narodno-osvobodilne borbe, iz časa neposredno pred njo.
Scenarij naj se ne ustavlja samo ob zunanjem dogajanju, ampak naj ob njem
prikaže, kako se v družbenem procesu bližnje preteklosti in sedanjosti v borbi za
zmagi naprednih, bratskih odnosov med narodi, na bazi gospodarske in politične
neodvisnosti, grade in rastejo, naši novi ljudje.

Scenarije, pisane v obliki optično zamišljene, vsebinsko zgoščene novele,
je treba oddati v 10 izvodih najkasneje do vstetega 1. decembra 1947 na naslov
»Triglav-film«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 5. Rokopis naj bodo označeni s štiri-
številčnim številom, ime in naslov avtorja naj bosta priložena v zaprti kuverti.
Najboljši scenariji, ki jih bo izbrala komisija, bodo nagradjeni s šestimi na-
gradami, in sicer:

1. nagrada: 15.000 din, 2. nagrada: 10.000 din, 3. nagrada: 5000 din,
4. nagrada: 5000 din, 5. nagrada: 5000 din, 6. nagrada: 5000 din.

V honorarje, ki bodo z njimi posamezni scenariji odkupljeni, se te nagrade
ne bodo upoštevale.

»TRIGLAV-FILM«, podjetje za proizvodnjo filmov.

Združene tovarne svile Maribor-Pobrežje

iščejo

1 komercialnega vodjo,
1 vodjo tehnične pisarne-tekstilca,
3 tehnične uradnice,
2 tehnična risarja za filmski tisk,
1 tiskarskega mojstra

Mesečni prejemki po uredbi.

Pismene ponudbe z življenjepisom poslati

Personalnemu oddelku Združenih tovarn svile.

Oglasni oddelček »Ljudske pravice« ima telef. št. 36-85!

KNJIŽNE NOVOSTI

- Maksim Gorki: DETINSTVO. Vezano 92 din, broširano 70 din.
Mark Twain: PUSTOLOVŠČINE TOMA SAYERJA. Ameriški roman.
Vezano 68 din, broširano 49 din.
France Evk: PASTIRCI. Dve povesti. Vezano 46 din, broširano 36 din.
Ivan Minatti: S POTI. Pesmi. Vezano 52 din.
PET IGER ZA PIONIRJE. Broširano 13 din.
BRČKO-BANOVIČI. Zbornik. Vezano 80 din, broširano 65 din.
Daskalov: POT. Bolgarski roman. Vezano 67 din, broširano 49 din.
Dve knjigi o naši petletki:
Katja špurova: PO NOVIH POTEH. Broširano 13 din.
France Slokan: POVEST O BELEM KRuhu.
Wiljem Kunst: ZMAGOSLAVNA POT ELEKTRIKE. Vez. 49 din, br. 37 din.

ZALOŽBA »MLADINSKA KNJIGA«

KOČEVSKO GOZDNO GOSPODARSTVO V KOČEVJU

sprejme takoj na delo večje število

zidarjev, tesarjev,
tesačev,

gozdnih delavcev, zidarskih polirjev
in administrativno pisarniških moči

ZA HRANO IN STANOVANJE JE POSKRBLJENO

Javiti se osebno ali poslati pismene ponudbe

KOČEVSKEMU GOZDNEMU GOSPODARSTVU V KOČEVJU

Zadnje knjižne novosti!

Apton Slodnjak: **POGINE NAJ** — PESI Roman v dveh knjigah Str. 1.165. Vez 330 din (obe knjigi) — Mogočno delo, eden največjih pripovednih tekstov, kar jih je kdaj spisal slovenski pisatelj. Iz romana vstaja plastično in živo velika osebnost Frana Levstika in slovensko življenje v drugi polovici preteklega stoletja.

Vladimir Dedijer: **ZAPISKI IZ AMERIKE**. Prevedel Janez Gradišnik. — Str. 192. Cena broš. 52 din, vez 65 din — Avtor nas povede v veliko imperialistično silo onstran oceana, v njeno družbeno ureditev, prikaže nam vso veličino ameriške tehnike in bedo izkoriščanih ljudi.

Jo Mihaly: **NEMIR V NIŽAVAH**. Roman (Prej napovedani naslov: Bratov varuh.) Prevedel Vinko Gaberski. Opremil Elo Justin. Str. 136. Cena broš. 40 din, vezani 55 din. — Dejanje romana se odigrava v Rumuniji pred drugo svetovno vojno, opisuje nam znamenitega voditelja delavcev in kmetov, ki je pobegnil iz ječe, in njegove tovariše-revolucionarje. Široko epična, s pretresljivo silo napisana umetnina, roman evropske veljave.

KNJIGE SE DOBJO V VSEH KNJIGARNAH »NAŠE KNJIGE«
ZAHTEVAJTE NAŠ KNJIŽNI PROSPEKT!

SLOVENSKI KNJIŽNI ZAVOD V LJUBLJANI

Potrebujemo

za takojšen nastop:

**vodjo godbe na pihala,
pevovodjo in
učitelja fizikulture**

Zaposlitev stalna.

Ponudbe poslati na naslov:
Industrija metalnih polizdelkov,
Slovenska Bistrica.

KUPIMO

navadno ali avtomatično

bencinsko črpalko

Ponudbe poslati na
STEKLARNO HRASTNIK.

Oglašujte v »Ljudski pravici«

ZAHVALA

Ko smo dne 1. novembra t. l. izpolnili zadnjo željo našega nepozabnega sina in brata

Janeza Kuntariča-Nanija

smo bili deležni v toliko meri sočustvovanja, da nam je nemogoče izraziti zahvalo vsake-mu posebej.

Vsem, ki ste mu na njegovi zadnji poti izkazali čast in priznanje, ki ste mu darovali gomilo vencev in cvetja, stotera hvala. Posebno se zahvaljujemo njegovima najboljšima prijateljema tov. Aciju Bučarju in Francu Longu za v srce segajoče poslovlilne besede, ki nam lajšajo našo bolečino.

Vojski za častno salvo in vsem zastopnikom oblasti, organizacijam LMS in AFZ, godbi, pevceem in vsem, ki ste na kakršen koli način sočustvovali z nami, najiskrenejša hvala.

Kostanjevica, Ljubljana,
dne 2. novembra 1947.

Rodbina KUNTARIČ
in ostalo sorodstvo.

Tovarna splošnih metalnih konstrukcij
in vijakov Maribor-Tezno
sprejme s takojšnjim nastopom
spodobnega knjigovodjo

za tovarniški magazin.
Reflektanti naj se z navedbo dosedanjega
službovanja in kratkim življenjepisom
javijo pri upravi podjetja.

KUPIMO

novi ali malo rabljene
in še dobro ohranjene

m zarske stroje in orodje

Prednost nakupa ima kombinirani
skobelni stroj 70 cm širine.

Ponudbe poslati na
upravo splošne bolnice v Mariboru

Pri opravljanju službe se je
smrtno ponesrečil

FRANC ROGELŠEK

uslužbenec zdravilišča
Topolšica

Naš sindikat je z njim izgubil
zavednega člana, zavod vest-
nega strokovnega delavca, ves
naš delovni kolektiv pa priljub-
ljenega, nepozabnega tovariša.

SINDIKAT ZDRAVSTVENIH
NAMEŠCENCEV
ZDRAVILIŠČA TOPOLŠICA

Glavni urednik: Ivan Bratko. — Naslov uredništva: Kopitarjeva 6. — Uprava: Kopitarjeva 2. — Telefon uredništva in uprave: 52-61 do 52-65. — Telefon naročinskega odd.: 30-30. Telefon oglasnega odd.: 36-85. Štev. ček. rač. 60.4045-22

**ZOBNA PASTA
USTNA VODA
BRIVSKA KREMA
KOLINSKA VODA
ŠAMPON
BRILJANTINA V TUBAH**
TVORNICI ZLATOROG
MARIBOR

KUPIMO:

polarni ali nitni planimeter,
pantograf,
prizmo za ortogonalno
snemanje, 2 komada,
teodolit-tahimeter,
po možnosti autoredukcijski merni
trak, jeklen, 50 m dolžine, 2 kom.,
interpolator,
tahimetrijski logaritmar,
koordinograf

Ponudbe z opisom posameznih pred-
metov poslati na podjetje
ELEKTRO-LJUBLJANA, Maribor,
Ulica heroja Tomšiča št. 2-II.

ZAHVALA

VSEM, KI SO SPREMILI
NAŠO DRAGO

MAMO ROZALIJO NAROBE

K SV. KRIZU, SE LEPO
ZAHVALJUJEMO
LJUBLJANA, 2. XI. 1947

ZALUJOČI OTROCI
IN OSTALI SORODNIKI

Sporočamo vsem sorodnikom,
prijateljem in znancem, da je
umrl naš ljubljani oče

Anton Čebela

Zaradi terorja fašističnega oku-
patorja je bilo njegovo življenje
prikrajšano.

Pogreb našega ata je bil v ne-
deljo, 2. t. m. ob 9 dopoldne
na pokopališču v Moravčah.

Dešen pri Moravčah,
dne 3. novembra 1947.

Zalujoči

žena, sinovi in hčere.

Vsak je svoje sreče kovač!

ZREBANJE 2. RAZREDA DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE BO
7. novembra t. l.

SE VEDNO SI LAHKO NABAVIŠ SREČKO!

Premija bo 325.000 din,

vrednost vseh dobitkov pa 2.024.000 din.

Cena srečki z doplačilom (za nove igralce) je
¼ 100 din, ½ 200 din, ¼ 400 din.

Tukaj odrežite!

SEKCIJA ZA LOTERIJO, LJUBLJANA, TAVČARJEVA 5

Naročam za 2. razred 7. kola

četrtinskih srečk po 100 din

polovičnih srečk po 200 din

celih srečk po 400 din

in Vam bom njihovo vrednost poslal po prejemu srečk z Vašo če-
kovno položnico takoj, vsekakor pa pred pričetkom zrebanja.

Ime in priimek _____

Kraj in zadnja pošta _____

Ulica in hišna št. _____

Pišite čitljivo in pošljite v kuverti na naslov:

Državna razredna loterija — Kolektura za Slovenijo
Ljubljana, Tavčarjeva ulica 5. — Telefon 47-74.

SPREMEMBA VOZNEGA REDA NA AVTOBUSNIH PROGAM V SLOVENIJI

S spremembo voznega reda na železnici dne 3. novembra t. l., se
spremenijo tudi vozni redi avtobusnih prog, ki imajo zvezo na vlake.

Opozarjamo potnike, da se pred nastopom potovanja informirajo pri
poslovalnicah DAPPS-a o nastalih spremembah.

DAPPS

Obvestilo

Obveščamo vse naše stranke, predvsem industrijska in gradbena podjetja
ter obrtnike, da bodo poslovni prostori podjetij »Železnina«, Ljubljana,
Maribor, Celje, Kranj, Novo mesto in St. Peter na Krasi

detajlni kakor engro oddelki zaprti
od 3. do vključno 13. novembra t. l.

Ta čas se blago zaradi inventure v vseh naših podjetjih ne bo izdajalo.

Uprava drž. trg. podjetij »Železnina«
v likvidaciji.

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo, da je 2. novembra t. l.
po težki bolezni umrl

DRAGOTIN KVEDER

ravnatelj v pokoju

Pokojnika bomo 4. t. m. ob 12. uri spremili izpred ptujske bolnišnice
na železniško postajo, pogreb bo pa v Sv. Juriju ob južni železnici
s postaje ob 15.45 uri.

Ptuj, dne 3. novembra 1947.

Zalujoči:

žena Marta; sinovi: ing. Drago, generalmajor Dušan, kap. Marjan,
hčerka Marta; sinahi: Milica in Roza ter ostalo sorodstvo.

Gaber:

Podoba Janeza Potokarja

(Nadaljevanje)

Mlin, Ta pripomba je prišla tako
nenadoma, da je bila ko udarec s ko-
lom po glavi. Nenadoma je Potokar
spoznal, da ne gre samo za onih tri-
najst hektarjev, temveč je nevarnost,
da mu odvzamejo ves grunt. Ob tej
misli je ves vztrepetal, zgabil vero
vase. Zdaj je bil tudi on ko žival, ki
so jo nagnali v ograjen prostor, pa
išče vrzeli, da bi se rešila na prosto.

»Jaz sem predvsem kmet,« je rekel.
Potem mu je glas vztrepetal, kakor bi
beračil pred množico. »Poglejte moje
roke, pogledajte te žulje.« Obrnil je dlan-
i proti ljudem.

»Kmet je kmet,« se je slišalo iz
množice, sprva samo nekaj glasov, nato
pa vedno več.

»Pa imate vendar velik mlin?«
»Mlin? Mlin dam državi,« se je hitro
odločil, čeprav je bila to zanj velika
žrtev. Ze od razglasitve zakona o
agrarni reformi je greblo v njem:
»Kaj pa mlin, ta ti bo delal preglavico...«
Pa je vselej odgnal neprijetne
misli, ker so mu samo težile razpolo-
ženje. Vedel je, če bi razglabljal še
toliko, se nikoli ne bi mogel odločiti:
ali mlin ali zemljo, ker bi oboje rad
obdržal. Mlin, to je bila druga polovi-
ca njegovega življenja. Prav tako je

bil navezan nanj, kakor na grunt. Ze
v mladih letih je sanjal, da bi imel
mlin. Kadar je pripeljal mlet ali pri-
šel po moko, je tako rad hodil med
kamni, gledal je žito, ki se je vsipalo
med kamne, opazoval sita, prisluškoval
pesmi, ki se mu je zdela lepša ko škr-
jančkovo petje: klip, klop... klip,
klop... Žena mu je prinesla mlin za
doto in ljudje so rekli, da jo je vzel
samo zaradi mlina. V nekaj letih ga
je vsega predelal in v zadnjih letih je
imel, kar po dva mlinarja. Med zadnjo
vojno mu je mlin posebno prav prišel.
Dajal je moko italijanskim karabi-
njerjem in belim, pa je imel mir pred
nimi in drugimi. Dajal pa je tudi
partizanom, češ, človek nikoli ne ve,
kaj pride. Marsikak kilogram pa jo je
dal tudi ženskam, ki so prišle jokati, da
nimajo kaj dati otrokom. S tem pa se
je njegova veljava v vasi še povečala.

Ne, če bi moral dolgo premišljevat,
ali naj odda mlin ali zemljo, se nikoli
ne bi mogel odločiti. Toda sedaj ni bilo
časa, da bi razmišljal, iskal je vrzeli,
da bi se rešil skozi plot, pa se je kar
hitro odločil: »Mlin dam državi.« Spet
si je obrisal potno čelo.

Množica je sprejela njegovo izjavo
s ploskanjem. Samozavest se mu je

vračala. Zopet se je čutil trdnega na
svojih nogah.

»Torej Potokar kmet?« je vprašal
predsednik agrarne komisije.

»Kmet,« so pritrtili ljudje.

Potokar se je nasmehnil in se zma-
goslavno ozrl v Laznika. »Seveda je
kmet,« je moral pritrtili tudi ta. Toda
zemlje ima več, kakor po zakonu pri-
pada. Prijavil je sedemdeset hektar-
jev. Preseček mu je treba odvzeti.

Potokarju se je zopet stemnilo pred
oči. Zopet je bil kakor ujeta žival,
ki išče vrzeli v plotu. Toda prvi hip
ni vedel, kaj naj odgovori. Zopet je
bil, kakor bi beračil pred množico.

»Ljudje,« je dejal zamolklo, »mlin
sem dal, zdaj pa mi boteče vzeti še
zemljo. Kako bom pa živel? Res imam
57 hektarjev zemlje, toda tega pa Laz-
nik ne pove, kakšna je tista zemlja.
Samo polovico jo imam na ravnem,
drugo pa so lazi in gozd. Vi veste,
kakšni so lazi. Če je suša, je v njih
več kamenja kot trave.

V sobi je bilo spet popolnoma tiho.
Bajtarji so molčali, ker se je vsak bal
zameri. Drug na drugega so se zana-
šali, kdo bo prvi spodbil Potokarjeve
besede. Če bi le eden spregovoril, bi
vsi potegnili za njim. Toda nihče se
ni hotel prvi oglasiti.

Potokar se je ozrl v predsednika
agrarne komisije, kakor bi pri njem
iskal pomoči. Med vojno mu je večkrat
dal moko, pred nekaj tedni pa mu je
dal celo nekaj musti.

Predsednik je razumel, da se Poto-
kar obrača k njemu po pomoč, toda
delal se je, kakor da ne vidi njegovega
pogleda. Obrnjen proti množici je de-
jal: »Zakon dovoljuje, da kdo obdrži
tudi nad petinštirideset hektarjev, če
je svet v hribih in nerodoviten.«

Ljudem je jemalo sapa. Nekaterim
se je v srcu nabiral vedalje večji gnev.
»Kaj pa tista zemlja, ki jo ima v ravn-
ini, tista je več vredna kakor vsak
naš grunt,« je marsikomu prihajalo na
misel. »Pa naj odda laze, za katere
pravi, da niso nič vredni,« so si mislili
drugi. »Nam bi tudi lazi prav prišli.«

Toda nihče ni povedal svojih misli.
Samo oči so izražale gnev, ki se jim je
nabiral v srcu.

»Ali naj mu odvzamemo zemljo ali
naj mu jo pustimo,« je vprašal pred-
sednik komisije. Potokar pa je šel s
pogledom od enega do drugega.

Sprva se je slišalo samo pokašljeva-
nje in mrmljanje, nato pa se je oglašil
eden večjih kmetov: »Jaz mislim, da bi
mu zemljo pustili, podaril je mlin, ka-
ko naj pa živi.« Za njim so se oglašali
tudi drugi. »Naj se mu pusti.« Nazad-
nje so se tudi bajtarji vdali: »Naj se
mu pusti.«

Tedaj je vstal Laznik ter rekel:
»Potokar, mislim, da nimaš prav. Če ti
odvzamemo nekaj zemlje, boš še vedno
živel boljše kot mi. Če so lazi kam-
niti, so pa njive ki jih imaš v ravnini,
rodovitne...«

Toda kmetje, večinoma gruntarji, ga
niso pustili, da bi do konca povedal:

»Mlin je oddal, zemljo pa mu pustite,«
so kričali. Bajtarji si niso upali ugo-
varjati.

Lazniku pa se ni dal ugnati. »Poto-
kar, če bi bil jaz na tvojem mestu, bi
sam odstopil tisto krpo zemlje,« je re-
kel. »Saj jo bo po večini dobil tvoj
brat. Ali je še lastnemu bratu ne pri-
voščis?«

»Bratu pri meni kruha ne manjka,«
je odvrnil Potokar.

»Toda vse življenje ti ne more biti
za hlapca.«

»Kar mu gre iz grunta, je dobil,
zemlje mu pa ne more dati. Kako bo
pa živel. Ali vam ne zadostuje, da ste
dobili mlin?« Ker je čutil, da ga kme-
tje podpirajo, je postal Potokar zopet
samozavesten.

»Pustite mu zemljo,« so kričali
kmetje.

»Ljudstvo je tako odločilo, kaj ho-
čemo,« je dejal predsednik komisije in
poklical novo ime.

Lazniku je silila kri v glavo: »Ne,
to ni zadnja odločitev,« je skoraj kri-
čal, »če vi ne znate pošteno presoditi,
bodo pa drugod odločili.«

Tedaj je nastal v sobi še večji hrup,
ki so ga gnali predvsem gruntarji.
»Kaj pa smo mi?« so kričali, »če bodo
drugod odločili. Zakaj pa ste nas po-
klicali sem, če ne velja naša beseda?«
Ali je to ljudska oblast?

Potokar se je smehljaj, toda v srcu
ga je vseeno tesnilo, zakaj vedel je,
da Laznik ne bo odjenjal.